

№ 12 (221) 19 сакавіка 2001 г.

Наша Ніва

Заснаваная ў 1906. Адноўленая ў 1991. Выходзіць у панядзелкі

ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

НАРОД СУПРАЦЬ ЛУКАШЕНКІ

Задчора, ідучы на працу, пабачы на слупе пад вокнамі школы КДБ незвычайна прадаўгаваты, як для абвесткі, аркушык. Нехта прыклей паперку з раздрукаваным на прынтары вершам Караткевіча: "Можна ўсё: пусціць каханье дымам..."

Тлустая круглаватая гарнітура, белая афсэтная папера. Нейкая мама-настауніца набрала, бацька на працы раздрукаваў, аддалі сыну: "Ты ж толькі, сынку, беражыся..." А сын увечары адправіўся пад сцены ўстановы страуху. Небайдоннае самасцьвярджэнне. Гэтак і жанчына зь Ліды паслья залеташняга Маршу Свабоды выгуквала ў камэрку ОРТ фразы, што самі склаліся ў верш Ніны Мацяш: "Не баюсь КДБ! Не баюся турмы! Надаєла такое жыццё!"

Верш клясыка, прыклеены ля пераходу на вуліцы Зымітрака Бядулі, набывае палітычнае гучанье. Ня ведаю, колькі людзей яго зауважылі. Факт нахлекі значыць для вечнасці блей, чым факты прачытаныя. У Эўропе засталася адна краіна, дзе людзі кляць вершы пад вокнамі КДБ. Адна краіна, дзе захавалася КДБ.

Сыцены дамоў вакол школы КДБ, як нідзе ў Менску, спрэс пакрытыя новымі і зафарбаванымі графіці. "Зубр", "Край. Воля альбо съмерць", "Беларусь у НАТО". Сымбалічнае — пераадolenыне страху. Каб жа кадэбісты зрабілі туцака засаду, штоночы лавілі б зухаў з балёнчыкамі. Але — ня робяць. Чаму ня робяць, маю толькі адно тлумачэнне: і кадэбісты робяцца "народам", калі выходзяць са сыценаў сваёй сис्�тэмнай установы. А "народ супраць Лукашэнкі" настолькі ж быспречна, наколькі систэма — за. Ня ловяць, бо ня хочуць.

Працяг на старонцы 6.

Зварот Старшыні Рады Беларускае Народнае Рэспублікі да беларускага народу

Рада Беларускае Народнае
Рэспублікі
Прэзыдыйум
Зварот да беларускага народу

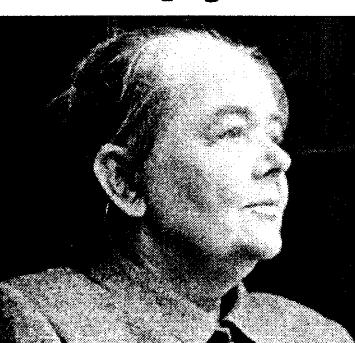
Дарагія Суродзічы!
Вітаю ўсіх Вас з найвялікшым нацыянальным дасягненнем беларускага народу ў ХХ ст. — Актам 25 Сакавіка, якім нашы праціўнікі адбесцілі ў 1918 г. вольнай і незалежнай нашу Бацькаўшчыну — Беларусь.

Жадаю, каб гэты Дзень Волі спрычыніўся да яшчэ большай веры ў нашу будучыню да даў яшчэ больш сілаў і мужнасці ўсім тым, хто змагаецца за незалежнасць Бацькаўшчыны і лепшую долю беларускага народу.

Хацела б сέньня, аднак, звязаныца найперш да тых, ад каго ў вялікай меры будзе залежаць у гэтым годзе будучыня нашага народу, але што даосью яшчэ не ўсьвядомілі гэтага, яшчэ не задумаліся над роліяй, якую кожны з іх можа адыграць, каб выратаваць наш край і наш народ ад новага занядпаду ў складзе чужой імперы.

Адбудутца сёлета выбары новага прэзыдэнта Рэспублікі Беларусь. Калі яны будуть праведзеныя дэмакратычна і вольна, Вы будзеце маты аддаць Ваш голас новаму чалавеку або дыктатуру, які ўжо сем гадоў абяцае Вам лепшую будучыню. Ад Вас будзе залежаць, ці Вашым новым лідерам станецца шчыры, адданы беларускі патрыёт, для якога найбольшай каштоўнасцю будзе незалежнасць Вашай дзяржавы і Ваш дабрабыт, ці маскоўскі паслугач, якога адзінным жаданьнем будзе съцерці беларускую дзяржаву з мапы съвету.

І вось у гэтыя ўгодкі абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі, паслья больш чым стагодзьдзя герайчнага змаганьня нашых прадзедаў за волю, хачу Вас папрасіць, дарагія Суродзічы, каб Вы іх згадалі. Каб Вы згадалі Кастуся Каліноўскага, які з-пад шыбеніцы прасіў Вас не дапусціць маскалёў да ўлады над Вами. Каб згадалі Вацлава Ластоскага і іх сяброў Рады БНР, якія заплацілі сваім жыццём за тое, што паверылі маскоўскай прапаган-

дзе ды вярнуліся з выгнаньня, каб змагацца на Бацькаўшчыне за Ваш дабрабыт і за Вашае шчасце. Каб згадалі тысячи добрых беларусаў, якія загінулі ў гулагах толькі тому, што былі добрымі і сумленнымі людзьмі. Каб згадалі тысячи суродзічоў, якія знойшлі вечны спачын не ў сваёй зямельцы, а на выгнаньні, дзе яны ўсё жыцьцё прысьвяцілі змаганью за лепшую долю свайго народу, гэта значыць за Вас, мае дарагія браты і сестры.

Магчыма, гэта дазволіць Вам усьвядоміць, дзе праўда, а дзе хлускія, дзе шчасце і дабрабыт, а дзе няволя, дзе сапраўды съветная будучыня,

25 САКАВІКА ДЗЕНЬ ВОЛІ

Наша съвята — на Юбілейной плошчы (метро «Фрунзэнская») а 14-й. Але Дзень Волі съвяткуюць ня толькі на вуліцах, а і ў сем'ях.

Аптытаныне «НН». Старонка 2.

Хроніка сямі гадоў 1994—2001

1 сінёжня

На сэсіі Гомельскага аблсовету Аляксандру Лукашэнку задаюць пытанні, чаму Вярхуны Савет не разглядае законапраектаў, якія прапануюцца фондам Ліва Сапегі. Аляксандар Лукашэнка адказвае, што ня час разглядаць ініцыятывы таварыша Ліва Сапегі, хай той, маўляў, пачакае... Віктар Шалкевіч адкажа на гэта "Балядай пра таварыша Сапегу".

На плошчы, замецанай сънегам, часоў так зь пляці да шасьці Стаяў разыняшчасны таварыш Сапега

На дліннам і скользкам пуці...
...Імею я ўласціць і атраду,
Забыў пра нуду і бяду.
Куды жа цілер, ядры её маму,
Краіну сваю павяду?

22 сінёжня

У Менску газеты "Звязда", "Народная газета", "Советская Белоруссия" выйшлі зь белымі плямамі на месцы дакладу Антончыка, які выкryваў карупцыю ў Лукашэнкавым атачэнні.

27 сінёжня

Нелегальна, накладам 100 тыс. асобнікаў, выйшаў нумар газеты "Свабода" (адбітай "у друкарні імя Аляксандра Лукашэнкі") з поўным варыянтам дакладу Сяргея Антончыка і памяй Ведзьмака Лысагорскага "Лука Мудзішчай — прэзыдэнт".

Наш прэзыдэнт Лука Мудзішчай (Даруй нам, Пушкін, вольны тон)
Меў дужа грозныя вусішчы
І надта сплылі барытон.

Працяг на старонцы 6.

І ў канцы хачу звязаныца да чыноўнікаў і службоўцаў, ад якіх залежыць у вялікай меры будучыня нашай Бацькаўшчыны. Больш, чым хто іншы, Вы адказныя за дабрабыт, за шчасце нашага народу. Ваш авабязак — ратаваць Бацькаўшчыну, калі ёй пагражает небяспека, а не выконваць загады "зьверху", калі той верх варожы нашаму народу. У гэтым 2001 г. Бацькаўшчына патрабуе, як ніколі, Вашай ляяльнасці, Вашай адданасці, Вашага патрыятызму.

Дарагая мае Суродзічы, у гэты ўрачысты момант, калі наш народ будзе съвяткаваць сваё Свята Годнасць, скажэце сабе раз назаўсёды, чаго Вы жадаеце для сябе і для сваіх дзяцей. Калі гэта зробіце, дарога НАПЕРАД! Вам выдасца прасціцайшай і лягчайшай. А калі мы выйдзем усе разам "шчыльнымі радамі", тады пераможам усе цяжкасці і нядолі. Зробім, як сказана ў малітве, "шчасціў лівай краіны нашу і наш народ".

Дык памажы нам Божа!

Жыве Беларусь!

Івонка Сурвілла, Старшыня
Рады Беларускай
Народнай Рэспублікі
Чужына, Сакавік 2001

Зъ БЕЗДАРОЖЖА

Навіны за тыдзень

ПУХАМ ДАРОЖКА

Слонімская фабрика пуха-пер'евых вырабаў, на якой працуе 290 чалавек, будзе акцыянаваная з уделам расейскага капіталу.

Расейская фірма "Соўпой" мае атрымалі кантрольны пакет акцыяў фабрыкі. Са словаў дырэктара фабрыкі Ўладзімера Іванашкі, Беларусь трапіла ў сферу дзеянасці гэтай фірмы яшчэ раней. З уделам "Соўпой" (што месціцца ў Сургуте) акцыянаваная Менская фабрика мяккай цацкі ды Івянецкі завод мастиакі керамікі. На часе — прадпрыемствы ў Слоніме ды ў Капылі.

Слонімскія калектывы прагаласаваў за акцыянаваньне адзінагалосна. Людзі спадзяюцца, што будзе менш заказы на прадукцыю ды большшыя заробкі. Дырэктар жа разылічвае на фінансавую палётку з боку дзяржавы. Хоць сёлета стан фабрыкі падушак і так палепшаў. Сярэдні заробак рабочых — 70 000 руб.

Ці на сведкі мы того, пра што няду́на папярэджваў Леанід Сініцын? Ен казаў, што нашу маёмасьць пачне хутка й за бесцань скупляць расейскі капитал.

РАЗБІЎСЯ "МІГ"

"МіГ-29" пэрсанскіх ваенна-паветраных сілай разбіўся падчас паказальнага палёту на юнідзялік ад ваеннае базы Чыкала, за 700 км на поўнач ад сталіцы Лімы. Гэта быў адзін з 18 самалётаў, набытых у Беларусі ў 1996 г. У выніку каруціўнае афэры яны абышліся Перы ў 762 млн. даражай пры реальным кошце 400 млн.

Паводле Радыё Свабода

спартовы тъ, зень

Веснавое сёе-тое

Усяго пара дзён засталася да прыходу футбольнай вясны: у пятніцу моладзевая зборная Беларусі ў Кіеве паспаборнічае з украінцамі.

На наступны дзень на веснавую траўку "Алімпійскага" выйдуць нацыянальныя зборныя. Гульня ў Кіеве стане першай дзеяй веснавога спектаклю. Праз чатыры дні ў Менску будзем біцца з нарэважкамі. З 23 футбалістамі, якія рыхтуюцца да разборак, толькі чацвёрта гуляюць на нацыянальнай мэтыніце, астатнія жывуць за мяжой.

На мінулым тыдні ўпершыню ў гісторыі нашай краіны былі асуджаныя футбольныя фанаты. Два прадстаўнікі фан-клубу менскага "Дынаама" атрымалі пакаранье (адзін асуджаны ўмоўна, другі правядзене ў калёні 3 гады ды 1 месец) за дэбощ у 1999-м на стадыёне ў Барысаве, дзе менчукі заселілі з тантэйшымі міліцянтамі ды выдзверлі з паўсотні плястыковых крэслас (імі вельмі зручна штурмавацца). Бедакурылі яны на ўдзух, аднак кантара Фэміды вырашила па карку даць толькі дзвум фулюганам.

Баскетбалісты "Горадні-93" мараць пра месца ў прэстыжным турніры Паўночна-ўсходніх Баскетбольных Лігі. Для зьдзяйснення

сваіх мрояў гарадзенцы мусіць перамагчы ў адборачнай падгрупе, гульі ў якой пачнуща праз тыдзень у горадзе, аблюбаваным калісці Сыцяпанам Батурам. А на вершаліне беларускай баскетбольнай елкі адбыліся пературбациі. Прэзыдэнт фэдэрэцыі Ананьев падаў у адстаўку. На яго месца паставілі на менш баскетбольнага чалавека — палкоўніка КДБ Піменава.

Апошнім этапам кубку сьвету ў нарэвскім Халмэнколене завяршыўся біятлённы сэзон. Вадзім Сашурын па ягоных выпіках аказаўся 11-м. Такія вышыні...

Богусь Біятлянёнак

апытаўніце «НН»

Пасыя Перамогі

Як Вы сіяўтуеце Дзень Волі дома? Як Вы ўяўляеце сабе сіяўтаванье гэтага дня ў будзінку? Што будзе рабіць 25 сакавіка 2001 г.? З такімі пытаннямі звязрнулася "НН" да сваіх чытачоў.

Славамір Адамовіч, паэт:
Паколькі ў мяне, на жаль, сям'і ўпойным сэнсе гэтага слова няма, то ў сям'і Дня Волі я не сіяўтуе. Буду сіяўтаваць яго на мітынгу ў пісцьці, калі такія ўдадуцца. Хачу выйсці прыстойна апрануты, кацюшка паstryжаны, праісціся па вуліцах разам з маладзейшымі сібрамі ды сяброўкамі. Мяркую, што сямейным сіяўтам Дзень Волі зможа стаць толькі пасыя Перамогі.

Адам Глебус, пісьменнік:
Дзень Волі — гэта сямейнае сіяўта, а не палітычнае, і памяльца тыя людзі, якія лічачы, што авалязкова трэба ісці на мітынг.

Алег Дашкевіч, кінадакументаліст:
Сіяўтаваць Дзень Волі ў хаце? Ну якое ж гэта хатніе сіяўта? Гэта — фаервэрк! Гэта скандаванье, шэсьце, шматтысячнае "Жыве Беларусь!" І ўсё гэта сканчаеца — мяне ведаю, як атрымаецца ў гэтым годзе, але звычайна — сіпрастра сіяўточна: застольлем недзе ў Траецкім прадмесці. Застольлем з сібрамі, аліадумцамі, знаёмымі альбо часам і незнёымі. Зь песьнямі, танцамі, часам з бойкамі.

Павал Жук, выдавец газеты "Наша Свабода":

Я сябе ацчуваю вольным заўсёды, і Дзень Волі для мяне — як рыбыны дзень (быў такі калісці ў савецкіх сталоўках). Дзень Волі — гэта нацыянальнае сіяўта. Для мяне і маіх родных гэта асаблівый дзень: авалязкова віншую са сіяўтам маці, яна мяне віншует... Але звычайна я сіяўтую болей на вуліцах. Потым ужо можа быць працтва...

Кася Камоцкая, рок-сіпявачка:

Ня ведаю, ці атрымаецца для мяне 25 сакавіка сямейнае сіяўта. Відаць, пойдзем на мітынг. Трэба зрабіць гэта хоць бы па грамадзянскім авалязку. Пасыя мітынгу

можна выпіць зь сібрамі піва за Дзень Волі, ці нават чаго мацнейшага. Звычайна атрымліваецца гэтак: стыхінае сіяўтаванье сваій кампаніяй у кагосьці ўдома. Але шмат што залежыць ад разыўцца падзеі на вуліцах Менску. Калі падзеі будуть разгрозвача жорстка, як год таму — будзе ўжо не да пасядзелак з півам. Тады трэба будзе адсочваць, што адбываецца, каго забралі, слухаць навіны, глядзець тэлевізію... Я мяне ведаю, як раз гэтае сіяўта можна праста спакойна адзначыць у сваіх хаце. Усё роўна яно шчыльна павязаное з падзеямі за вакном тваёй хаты, хочаш ты таго ці не.

Ціна Клыкоўская, рэдактар газеты "Маладзёжны праспект":

Дзень Волі — гэта сямейнае сіяўта, а не палітычнае, і памяльца тыя людзі, якія лічачы, што авалязкова трэба ісці на мітынг. Гэтае сіяўта трэба адзначаць у сям'і. І трэба дзяцей з маленства прыучваць да таго, што гэтае сіяўта адзначаецца з роднымі ў бліzkімі. Але ў нашай краіне гэткія ўмовы, што трэба ісці на мітынг. Таму на мітынг я, вядома, пайду, нягледзячы на надвор'е. Хоць я спадзяюся, што калі-небудзь 25 сакавіка будзе пачынацца з паходу ў царкву альбо на могілкі, да праоду, што аддлі за волю жыцьцё. Траба ісці ў царкву, потым гатаваць смачныя стравы, а ўвечары прымаць гасцей, сіяўтаваць Дзень Волі ў добры кампаніі бліzkіх сяброў, з пляш-

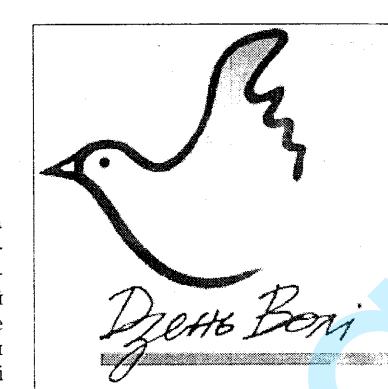
каю добра гаплю. Бо ў добраі краіне людзі могуць піць толькі добрая, дарагі напоі...

Карлас Шэрман, віце-прэзыдэнт Беларускага ПЭН-цэнтра:

Дзень Волі — гэта грамадзкае, народнае сіяўта, гэта сіяўта ўсіх нас. Звычайна я праводжу яго разам са сваімі калегамі. Менавіта ў Дзень Волі мы ўручаем літаратурныя прэміі імя Багушэвіча. Маєм матчы-масцы сустракацца і адзначыць кагосьці з калегаў за добрую працу на карысць Беларусі. Чые творы адзначыць цяпер? Гэта стане вядома толькі ў Дзень Волі.

Паводзіны ўладаў поўнасцю адкідаюць надзею правесці нацыянальнае сіяўта ціхай і пахатняму. Затое ёсьць надзея, што ўсё яшчэ неперадзе, спадзей на скорызы ды розныя варыяцьці. Мо будзем бавіць вечар у мяне дома пад сіпевы бардаў, а мо давядзенцца пісаць новы абураны рэпартараж бязь сіпеваў і піва... Далёка яшчэ да беларускай вясны, калі дэмансістрацыя на Дзень Волі з акцыі пратэсту ператворыцца праста ў сіяўточную!

Аптывала Тацяна Сынітко

Пераводзячы гадзіннік**будзем пільнымі і мірнымі**

Сёлетні Дзень Волі можна назваць юбілейным. Гэта пяцігодзіньдзе першай крэвы на менскіх вуліцах за часам кіраванія краінай Лукашэнкі. Пяць год таму менавіта ў Дзень Волі пачалася "Менская вясна-96"...

Гэтым разам арганізаторы сіяўтаванья прапаноўваюць ўдзельнікам сабраца 25-га, у пядзелю, а 14-й гадзіне на Юбілейнай плошчы (мэтро "Фрунзенская"). Мітынг жа павінен адбыцца на Пляцы Волі. Мітынгу мае патрэбнічаць шэсцьць праспэкце Машэрага. З заўдзякай на гэта да менскіх уладаў звязрнулася больш за сто дзесяці апазыцыі. У пятніцу Менгарвыханкам даў адказ, якія нізіць павінной: улады дазволілі адзначаць Дзень Волі толькі ў парку на Багалоры. Але, на думку аднаго з арганізатораў сіяўтавання, Вячаслава Січычыка настрыг афіцыйных асобаў апошнім часам сівядчыць пра іхнае нежакананьне прайдзяцьці сіяўтаванія супраць мірных дэмакрататаў. Таму пайтарэннія падзеяў Дня Волі-2000 (тым больш 1996-га) цяпер, у 2001 г., быць не павінна. Даречы, па просьбі Вячаслава Січычыка нагадваем нашым чытачам, што ях раз 25-га, г. зн. у апошнюю пядзелю сакавіка, стрэлкі гадзіннікаў мусіць быць пераведзены на летні час — на адну гадзіну наперад. Так што, калі ласка, не забудзьцца на гадзіннікі і пікніку не спазніцца!

T.C.

навіны гаспадарскія

Лес замест... жытa?

Нечаканасцю мінулага тыдня стала зъяненне парадку абмену наўгуну валюты. Цяпер абменныя пункты атрымалі права "спэцыялізавацца": адны выключна на наўбядыці, другія — на продажы. Пры гэтым банды тадыка падзеліліся на падзелы, альбо часам іншыя.

Тым часам далі пераскоты чарговую планку ў 1300 рублёў. Дэяжайная прэса адразу патлумачыла гэта сакавіцкім ростам "мінімалкі", але, як тое часціцам здарается, сказала на ўсё. У Беларусі пачынаецца чаргава "змаганьне за ўраджай", якое ніколі не абыходзіцца без інфляцыйных ахвараў. Вось і цяпер газеты, радыё і тэлебачаныне выбухнулі адмысловымі дэкрэтамі аб "падтрымцы вёскі". Апроч павы

шынныя гзв. сельгаспадатку з працмалюшчы, упершыню прагучалі звесткі аб намеры па завядзёныя апошніх гадоў даць калгасам банкаўскія крэдыты. Праўда, адначасова сыцярджаецца, што сёлета крэдыту будзе не хапаць, а таму тым жа калгасам і саўгасам "настойліва парайлі" шукаць уласныя сродкі.

Бяда толькі, як признаюцца афіцыйныя эканамісты, "рэзэрваў" гаспадараў на хопіць нават на выплату сыцілых заробак, запазычыць ўзяць пад увагу, што да новага хлеба застаетца прынамсі падагоду, а калгасныя каровы масава трапілі "пад нож" яшчэ пазаміналай зімой.

Аднак што да сельскай гаспадаркі, то надзея на нейкое выйсце ўсё ж ёсьць. Віцебскія аграпарнікі наўше ўтолас прызналі, што няма

сэнсу апрацоўваць чвэрць цяперашняга ворыўка ў вобласці, бо колькі і ўyclадзіш грошай у гэтую наўбодыцу, ўсё будзе дарэмным. Карапаць кожнічыя страты, ды лепш ужо праста пасадзіць тут... лес. Калі справа толькі на канстататцы факту на сініціца, мы можам стаць съедкамі "польскага" варыянту рэформы. У Польшчы, як вядома, даўно нават не спрабуюць убіраць кавалкі жытa з ураджайнасцю да 15 цэнтнераў — урэшце саларкаў даражэцца.

Але вёска з голаду не памрэ і ў тыхіх варунках. Яшчэ адной сэнсациі тыдня можна лічыць меркаваныне навукоўцаў, што адна толькі замена насеяння бульбы на больш яканснае здольнае павялічыць яе ўраджайнасць у 2-3 разы. Як вынік, з кожнага гектара

ТЭЛЕВІЗАР

Дыпляматыя б'еца ў канвульсіях

Раман Якаўлеўскі

Традыцыйная штогадовая нарада кіраўнікоў дыпляматычных місіяў, якая альбася ня так даўно ў Менску, мела шэраг асаблівасцяў. Гэтым разам А.Лукашэнка ня стаў асабістым прыяджанцам у МЗС, каб паставіць перад сваімі пасламі чарговыя задачы. Кіраўнік іх прыняў у сябе ў рэзыдэнцыі за спіцыяльна абсталіваным круглым столом. Перад гэтым мерапрыемствам галава замежнапалітычнага ведомства Michaіl Хвастоў правёў у сябе нараду з пасламі, на якой паведаміў, што для няма больш важнай задачы, чым усеагульнае забесьпячэнне спрыяльных для рэжыму вынікаў магчымых презыдэнцікіх выbaraў.

Кіраўнікі дыпляматычных місіяў наўрад ці чакалі нечага іншага. Аднак не абышлося і без неспадзяванак. Так, напрыклад, прыбылыя з розных краінай съвету дыпляматы даведаліся, што гэтым разам час іх

знаходжання дома будзе заічаны ў якасці асабістага штогадовага адпачынку.

Пасланцы сувэрэннай Беларусі, што працуюць у іншых краінах, якіх іншы, асабіста на сабе адчуваюць усе вабноты ізоляцыі, на якой працягае заставацца краіна. Па вяртанні дадому некаторыя з іх, спрабуючы дэмантраваць бадзёры настрой, почасту трапляюць у нямецкое становішча. Напрыклад, гэта здарылася з паслом у ЗША Валер'ем Цапкалам. Выступаючы на БТ, ён выказаў надзею, што ягоны патрон можа звязацца з візгам у Злучаных Штатах. Пасля паездкі туды Паўла Барадзіна пэрспектыва адлётіла за акіян самога А.Лукашэнкі ўспрымаецца як змрочны жарт.

Апроч лёсавышыральних презыдэнцікіх выбараў, Беларусь сёлета чакаюць яшчэ адны. У Арганізацыі Аб'яднаных Нацый павінна адбыцца галасаванне, якое вызначыць новыя нястальныя сіబоры Рады Бясыпекі. Ужо другі раз за апошнія дзе-

Michaіl Хвастоў

сьці год у Раду Бясыпекі стукаецца Беларусь. На мінульых выбараўах яна саступіла Чэхіі. Гэтым разам канкурэнтцю за месца ў Радзе нам складае Баўтарыя. Усім зразумела, што рэжыму А.Лукашэнкі ня съвецтвіць выграць. Некаторыя з яго атакчыння наважваліся неяк пераканаць гаспадара не выстаўляцца на гэты раз кандыдатуры Беларусі. Але безвынікова.

Разнастайная крытыка палітыкі Баўтары ў дзяржаўных СМІ ўспрымаецца як помста за яе будучую перамогу на галасаванні ў ААН. Дарэчы, у Менску дагутуля няма кіраўніка баўгарскай місіі ў рангу Надзвычайнага і Паўночнага пасла. Ды і ў Сафіі нешта не съпяшаеца А.Лукашэнка даслаць сваёго. Праўда, паводле некаторых зьевстанак, такім паслом можа стаць ціпрашні намеснік міністра — генэральны сакратар МЗС Беларусі Аляксандар Пятроў. Ён ужо працаўваў у пасольстве ў Сафіі. Потым, нехай час пашыраваўшы пад кіраўніцтвам Латылава ў прэзыдэнцкай адміністрацыі, разам з ім зноў апынуўся ў МЗС. Цяпер, верагодна, пасыль съехаў ў Латылава ў Раду Бясыпекі А.Пятроў камуслыці вызвалилі яе.

У красавіку да Лукашэнкі завітае Туркмэншчына. Паводле афіцыйнай інфармацыі, Туркмэністан — тая жаданая для Беларусі краіна, якая разылчаваеца за беларускія тракторы жывой валютай, асабліва каштоўной у год выбараў. На Менскім трактарным заводзе нават працуе спэцыяльная лінія па вытворчасці трохколавых трактароў для ўборкі на туркмэнскіх паліх. Выгада для

ляцці, у якой працягвае заставацца кіраўнічы рэжым. Раней прарывам у гатай справе афіцыйны Менск спрабаваў прадстаўіць, напрыклад, удзел А.Лукашэнкі ў Стамбульскім саміце краінай АБСЭ або прысутнасць А.Лукашэнкі на другім прадстаўнічым форуме — саміце тысячагодзінні ў ААН. Менавіта там упершыню была агалошана пранона правесыц "дыялёт цывілізацый". З такай ініцыятывой выступіў прэзыдэнт

Ірану Хатаму. Дарэчы, іранскі прэзыдэнт быў адным з нешматлікіх, хто правёў тады ў Нью-Ёрку двухбаковую сустэречу з А.Лукашэнкам. Можна нагадаць і тое, што Іран зьяўляецца адной з нешматлікіх краін съвету, дзе з афіцыйным візітам быў А.Лукашэнка. Цяпер жа, калі зноў пачынаюць казаць пра мажлівасць прарыву ізоляцыі, маюць на ўвазе ўжо суседнюю Літву. Прыканцы красавіка ў Вільні плянуета правесыц прадстаўнічую міжнародную канферэнцію на тэму "дыялёт цывілізацій". Мяркуеца, што ў ёй возьмі ўдзел і цэлы пэрэд кіраўнікоў дзяржаваў, у прыватнасці, прэзыдэнт Польшчы Аляксандар Касакоўскі. Варта нагадаць, што на адным "дыялёт" у Вільні з узделам прэзыдэнта ў эшрагу ўзрэгайскіх краінай А.Лукашэнка ўжо ўзведальніцай. Было гэта ў верасні 1997 г. Пасля гэтага многія з іх ўжо не выказаў жадання зноў сустракацца з ім за адным столам. Але калі меркаваны "дыялёт цывілізацій" у Вільні адбудзеца пад эгідай ААН, то пазбегнущы прысутнасці на ім А.Лукашэнкі будзе практична немагчымым.

У красавіку да Лукашэнкі завітае Туркмэншчына. Паводле афіцыйнай інфармацыі, Туркмэністан — тая жаданая для Беларусі краіна, якая разылчаваеца за беларускія тракторы жывой валютай, асабліва каштоўной у год выбараў. На Менскім трактарным заводзе нават працуе спэцыяльная лінія па вытворчасці трохколавых трактароў для ўборкі на туркмэнскіх паліх. Выгада для

абодвух бакоў навідавоку. А.Лукашэнка неяк казаў, што калі б у яго было столькі газу, як у Туркмэншчыне, то ён бы бедаў на ведаў. І дэмагратычных па ўзрэгайскіх стандартах выбараў, мабыць, таксама. Нязяжка прадбачыць, што падчас сваіх сустэречу два правадыры на высокім філязофскім узроўні пагутараць на эту клопату аб сваіх народах. Ды некаторыя непараузмені ў двухбаковых адносінах выправяць. Так, у свой час прызначаны беларускага пасла В.Рачковіча ў Тэгеране паслом па сумяшчальніцтве ў Ашгабадзе выклікала ў Туркмэншчыны пачуцьцё некаторай крываў. Но ягоны пасол у Менску І.Вельджанаў па ўсіх парамэтрах пераўзыходзіў палкоўніка КДБ В.Рачкова. Ён і генэрал-лейтэнант, былы ў савецкія часы намеснік камандуючага Беларускай вайсковай аркругі, і дуаен дыпляматычнага корпусу, акредытованага ў Менску. Але, відаць, асаблівай прыкметай любові Туркмэншчыне да Беларусі можна лічыць тое, што пасол І.Вельджанаў зьяўляеца грамадзянінам Беларусі. Туркмэнскім законам гэта не супірачыць. Можна, вядома, згадаць, што пры ўсёй сваёй унікальнасці Туркмёністан адрознівае ад іншых і такі факт. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў шляхам выдання спіцыяльнага прэзыдэнцікага дэкрэту нешта не чуваць было пра аналагічны кроку з боку калегі і савызника ўз Менску.

У год чаканых прэзыдэнцікіх выбараў у асаблівым рэжыме будуць працаўваць на толькі дыпляматычныя місіі Беларусі ў іншых краінах, але й замежнай місіі ў Менску. Верагодна, што веснавое абастрэнне не можа выразіцца і ў чарговых скандалах вакол замежных грамадзян. Яны служаць для таго, каб адцініць увагу уласных грамадзянам. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў шляхам выдання спіцыяльнага прэзыдэнцікага дэкрэту нешта не чуваць было пра аналагічны кроку з боку калегі і савызника ўз Менску.

У год чаканых прэзыдэнцікіх выбараў у асаблівым рэжыме будуць працаўваць на толькі дыпляматычныя місіі Беларусі ў іншых краінах, але й замежнай місіі ў Менску. Верагодна, што веснавое абастрэнне не можа выразіцца і ў чарговых скандалах вакол замежных грамадзян. Яны служаць для таго, каб адцініць увагу уласных грамадзянам. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў шляхам выдання спіцыяльнага прэзыдэнцікага дэкрэту нешта не чуваць было пра аналагічны кроку з боку калегі і савызника ўз Менску.

У год чаканых прэзыдэнцікіх выбараў у асаблівым рэжыме будуць працаўваць на толькі дыпляматычныя місіі Беларусі ў іншых краінах, але й замежнай місіі ў Менску. Верагодна, што веснавое абастрэнне не можа выразіцца і ў чарговых скандалах вакол замежных грамадзян. Яны служаць для таго, каб адцініць увагу уласных грамадзянам. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў шляхам выдання спіцыяльнага прэзыдэнцікага дэкрэту нешта не чуваць было пра аналагічны кроку з боку калегі і савызника ўз Менску.

У год чаканых прэзыдэнцікіх выбараў у асаблівым рэжыме будуць працаўваць на толькі дыпляматычныя місіі Беларусі ў іншых краінах, але й замежнай місіі ў Менску. Верагодна, што веснавое абастрэнне не можа выразіцца і ў чарговых скандалах вакол замежных грамадзян. Яны служаць для таго, каб адцініць увагу уласных грамадзянам. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў шляхам выдання спіцыяльнага прэзыдэнцікага дэкрэту нешта не чуваць было пра аналагічны кроку з боку калегі і савызника ўз Менску.

У год чаканых прэзыдэнцікіх выбараў у асаблівым рэжыме будуць працаўваць на толькі дыпляматычныя місіі Беларусі ў іншых краінах, але й замежнай місіі ў Менску. Верагодна, што веснавое абастрэнне не можа выразіцца і ў чарговых скандалах вакол замежных грамадзян. Яны служаць для таго, каб адцініць увагу уласных грамадзянам. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў шляхам выдання спіцыяльнага прэзыдэнцікага дэкрэту нешта не чуваць было пра аналагічны кроку з боку калегі і савызника ўз Менску.

У год чаканых прэзыдэнцікіх выбараў у асаблівым рэжыме будуць працаўваць на толькі дыпляматычныя місіі Беларусі ў іншых краінах, але й замежнай місіі ў Менску. Верагодна, што веснавое абастрэнне не можа выразіцца і ў чарговых скандалах вакол замежных грамадзян. Яны служаць для таго, каб адцініць увагу уласных грамадзянам. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў шляхам выдання спіцыяльнага прэзыдэнцікага дэкрэту нешта не чуваць было пра аналагічны кроку з боку калегі і савызника ўз Менску.

У год чаканых прэзыдэнцікіх выбараў у асаблівым рэжыме будуць працаўваць на толькі дыпляматычныя місіі Беларусі ў іншых краінах, але й замежнай місіі ў Менску. Верагодна, што веснавое абастрэнне не можа выразіцца і ў чарговых скандалах вакол замежных грамадзян. Яны служаць для таго, каб адцініць увагу уласных грамадзянам. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў шляхам выдання спіцыяльнага прэзыдэнцікага дэкрэту нешта не чуваць было пра аналагічны кроку з боку калегі і савызника ўз Менску.

У год чаканых прэзыдэнцікіх выбараў у асаблівым рэжыме будуць працаўваць на толькі дыпляматычныя місіі Беларусі ў іншых краінах, але й замежнай місіі ў Менску. Верагодна, што веснавое абастрэнне не можа выразіцца і ў чарговых скандалах вакол замежных грамадзян. Яны служаць для таго, каб адцініць увагу уласных грамадзянам. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў шляхам выдання спіцыяльнага прэзыдэнцікага дэкрэту нешта не чуваць было пра аналагічны кроку з боку калегі і савызника ўз Менску.

У год чаканых прэзыдэнцікіх выбараў у асаблівым рэжыме будуць працаўваць на толькі дыпляматычныя місіі Беларусі ў іншых краінах, але й замежнай місіі ў Менску. Верагодна, што веснавое абастрэнне не можа выразіцца і ў чарговых скандалах вакол замежных грамадзян. Яны служаць для таго, каб адцініць увагу уласных грамадзянам. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў шляхам выдання спіцыяльнага прэзыдэнцікага дэкрэту нешта не чуваць было пра аналагічны кроку з боку калегі і савызника ўз Менску.

У год чаканых прэзыдэнцікіх выбараў у асаблівым рэжыме будуць працаўваць на толькі дыпляматычныя місіі Беларусі ў іншых краінах, але й замежнай місіі ў Менску. Верагодна, што веснавое абастрэнне не можа выразіцца і ў чарговых скандалах вакол замежных грамадзян. Яны служаць для таго, каб адцініць увагу уласных грамадзянам. Ашгабад афіцыйна прызнае рэжым талібў ў Афганістане. Цікава, што пасыля абелішчаных У.Пуціловічанікі санкцыяў супраць талібў ш

ЯНЫ НЯ ЛЮБЯЦЬ МІКІ-МАЎСА

**Зразумець
талібаў**

Талібы разбурылі ўсе скульптурныя выявы жывых істотаў, якія, на іх думку, ёсьць стодамі, у тым ліку баміянская статуі Буды. Гэтым Будаў пачалі бурыйцаў яшчэ арабскія заваёўнікі ў VII ст., іх працу працягваў Тамэрлан. Засталіся на статуях і "аутографы" савецкіх жаўнеру. І вось — ажыццяўлялася. Паводле фэтыі эміра Амара зынішчэнню падлягаюць таксама старожытнагрэцкія, будыскія і індуісцкія статуі з музэяў.

Абшар, на якім сёняння месцыяцца паўночныя штаты Індый, усходнія правінцыі Ірану, Аўганістан і некаторыя іншыя тэрыторыі, мае фантастычна багатае мінулае. Гэтыя землі зьяўлююцца, напрыклад, магчымай прарадзімай нашых далекіх продкаў — арыйскіх плямёнаў ("Іран", дарэчы, перакладаецца, як "краіна арыяў"). Аўганістан колькі вякоў быў культурным цэнтрам сьвету. Тамтэйшыя дзяржавы (найбольшая з іх — Кушанскае царства) мелі стасункі з Рымскай імперыяй, Кітаем, Індый, Грэцыяй.

Менавіта ў Аўганістане арыйцы заснавалі свой першы горад — Бахдзі (сініншні Балх), што ў сярэдзіне велічыні супернікаў з Нінвій і Бабілонам і які арабскія гісторыкі называлі "умул-балад" — "маці гардоў".

Будызм прыйшоў у гэты краі у III ст. да н. э. на загад імпіратара Ашокі. Недзе тут побач з некаторымі дактринамі індуізму ўзынік славуты тантрызм. Менавіта земляў сініншнія Аўганістану і Сярэдняй Азіі будызм пайшоў у Кітай, Каэрю, Японію. Славуты Баміян у I—II ст. н.э. быў значным будыскім духоўным цэнтрам. Чынгізхан зруйнаваў яго, пасыля таго як пры ўзяцці яго загінуў блізкі сваяк Чынгіза.

Аўганіцаў з 652 г. ісламізавалі арабы, і ханы з канца I-га тысячагодзінніка іслам запанаваў на гэтых землях, адна з правінцыяў краіны, Кафірстан, была ісламізавана толькі ў другой палове XIX ст.

Зынішчэнныя статуяў узрушылі съвет больш, чым што. А між тым гэта досьць натуральны крок для руху накшталт Талібану. Талібы прыйшли, каб перарабляць. Існуе паданье пра тое, як заснавальнік руху, малнаму Амару быў сон, у якім прарок Магамет абвесьціў Кабул.

асуджаным, патанулым у грахах местам ды заклікаў сабраць студэнтаў мэдрэса, каб змагацца супраць грэшнікаў. Так Амар і зрабіў. Ён называў студэнтаў, найперш сіротаў-ахвяраў вайны з саветамі, якіх партызаны аддалі некалі на выхаванне малым у памежных пакістанскіх вёскі, дыкі пачаў дзейнічаць, як гэткі абаронца абяздоленых.

Змораныя вайной аўганцы ахвотна далучаліся да талібаў. Існавала легенда, што аднавокі галава руху — гэта цудам асалелы колішні прэзыдэнт Амін, забойства якога стала пачаткам аўганскай трагедыі. Урэшце талібы ўзялі Кабул і пачалі па ўласным разуменіні "ісламізацію" краіну. Літаральна тлумачачы Кур'ян, яны вешаюць тэлевізоры і караюць жанчынай, што зъяўляюцца на вуліцах без суправаджэння родных. Трэба сказаць, што дзеянні талібаў не зъяўляюцца для іх саміх нечым незвычайнім, бо такія падрадкі — абыдзеншчына для пуштунскай часткі краіны (бальшыня талібаў — пуштуны). Але на таджыцкай поўначы ўсё інакш, і суворыя талібскія парадкі, заснаваныя на літаральным тлумачэнні Святой Кнігі і пуштунскім маральным кодзике Паштунвалі, не знаходзялі разумення.

Непараразимені паміж пуштунаў (60—65%) і таджыцкай (20—25%) часткамі насельніцтва Аўганістану працінаюць усю гісторыю краіны. Таджыкаў менш, але ўзвесень развязацца іхнай часткі краіны вышэйшы, чым у пуштунаў. Яны зъяўляюцца працягасійскай і прафранцузскай сілай ды доўгі час дамінавалі ў кіраўніцтве краіны. Так, пуштуны стаў дзяржаўнай мовай нароўні з таджыцкай мовай дары толькі ў 1936 г., але так і заставаўся другаснай, неабавязковай гаворкай. Пуштуны не адчуваюць, што аўганскай дзяржава — іхная. Да таго ж праз каляніяльныя падзеі 490 тыс. кв. км тэрыторыі Пуштунастану (як дэльве з палавай Беларусі) і трэць пуштунаў апынуліся па-за межамі Аўганістану — у Пакістане і, крху, Іране. Аўганцы гістарычна прэтэндували на пуштунскую землі суседнія Пакістану, а таксама на Балуджыстан і выхад да мора, адабраны ў Аўганістану Брытанскай імперыяй у 1876 г. З гэтых прычын Кабул нават спрабаваў перашкодзіць уступленню Пакістану ў ААН. У адказ Пакістан тэрарыстычна мог паспрыць пуштунаў Аўганістану стварыць пуштунскую дзяржаву, але практична гэта пагражала яму самому аддзяленнем

паўночных правінцыяў. Можна лічыць гэта яшчэ адной прычынай падтрымкі Пакістанам пуштунскага Талібану.

Ці можна зразумець талібаў? Ці можна зразумець іншых мусульманаў, што цісніца на хадж у Мэкку, хоць у гэтай цісканіне штогод гінуть дзясяткі, а то й тысячы людзей? З пункту гледжання съвецкае лёгкіе сучаснага ўсходу — не. Для нас паніцыце культурнае вартасці — статуя — абласлютнае. Тады як элігіі запал — ужо адносны. Але калі згадаем, як ўсходу пратэстанты ўсяго чатыры стагодзьдзі з таджыцкай мовай дары толькі ў 1936 г., але так і заставаўся другаснай, неабавязковай гаворкай. Пуштуны не адчуваюць, што аўганскай дзяржава — іхная. Да таго ж праз каляніяльныя падзеі 490 тыс. кв. км тэрыторыі Пуштунастану (як дэльве з палавай Беларусі) і трэць пуштунаў апынуліся па-за межамі Аўганістану — у Пакістане і, крху, Іране. Аўганцы гістарычна прэтэндували на пуштунскую землі суседнія Пакістану, а таксама на Балуджыстан і выхад да мора, адабраны ў Аўганістану Брытанскай імперыяй у 1876 г. З гэтых прычын Кабул нават спрабаваў перашкодзіць уступленню Пакістану ў ААН. У адказ Пакістан тэрарыстычна мог паспрыць пуштунаў Аўганістану стварыць пуштунскую дзяржаву, але практична гэта пагражала яму самому аддзяленнем

Мы з талібамі жывем па розных календарах, таму й не разумеем падзеяў у Кабуле ды Баміяне. У аўторак аўганцы, як і іншыя мусульмане, сустрэлі новы 1380 год...

Сяргей Радштайн

Артаграфія некаторых словаў зменена мною ў адпаведнасці з пісмовай традыцыяй беларускіх мусульманаў, зручнай для транслютараці словаў з моваў, што карыстаюцца арабска-пэрсыдзкай графікай і якія патрабуе чытаць літары "гай-гаваз" арабска-пэрсыдзкай аб'яды, як "г". Адпаведна не "маджадэды", а "маджадэды" і г.д.

Горад агнявых птушак

Вінцэс Мудроў

Неба празрыстае да прадоўнія, далаляяд заліты залатым сьвятылом, але на вуліцах пануе помрак і паветра працятае саладжавым пахам эўкаліпту. Сонца яшчэ там, на другім баку Дайці — высознай гары, ля падноўжа якой раскінулася альбанская сталіца. Дайці падобная да гарбіны драмадэра; на ёй плямамі злянай поўсюдзі растуць маквіс і сасонінкі, цьвінья чырвоне альбіскі мак, а да яе вяршыні разбэрсаным кужалем пачапліася ранишняя смута.

Стрэлкі гадзінніка на старой вежы яшчэ толькі зъбіраюцца выпрастасцца, паказваючы шостую гадзіну, а на бульвары Нацыянальных Герояў ужо прыломы людзей, вушасты восьлік, цігнучы драбіны, ікліва гукае штоствы на сваёй асльнай мове, а з разнасцежаных дзявярэй вулічных кавярняў вырываюцца на прасцяг шаргатлівай гукі — гэта кафэджкі, гаспадары кавярняў, шарапуць медныя бляхі, на якіх штоўранку смажаць кава варе зерне. Альбанцы рана прачынаюцца і, сустрэўшы адно другога, яны, на знак вітаньня, кожны раз прамаўляюць: "Як ты сустрэў с্বітанак?"

Яшчэ хвіліна — і першы променъ сонца вырываюцца з-за гары. Ад старой гадзіннікавай вежы бляхіцца за далаляяд даўжэны цень, і ў паветры да салодзістага паху эўкаліпту дамешаеца густы водар кавы — гэта ў кавярню забег першыя на веднік, каб выпіць малюпасенькі, з напарстак, кубак гаючага напою.

Горад захінаецца ад зыркага съязніцтва зелянінай платанам і мімозаў, цымяніц сонца прывіднымі зводзісткамі дымам, тыцікае ў неба вострымі дзідамі мінарэтаў, але ўсё адно — праўз якую гадзіну паветра дрыжыцца ад сылкі і на размыкльым асфальце галоўнага гарадзкага бульвару пакідаюць съязды на толькі скаты "мэрсодэсаў" і "вольба", але ѹ капыткі ўвішніх восьлікаў. Той разлеглы — 50 мэтраў уышыркі — бульвар пабудавалі за часамі акупациі Альбаніі італійскія жаўнеры. Тыранцы, праўда, на надта любяць тое, што ім пабудаваў кінастудыю — нехлямляющую стадолу, якая мусіла сымбалізаваць негарушинае альбанска-савецкае сяброўства. Хуткап-

льнны час і горны вечер выпетрылі з памяці людзкай і загарэлых на абісінскім сонцы бэрсалльераў, і чырванатварых савецкіх будаўнікоў, і вузкавокіх кітайскіх спэцъялістў, сінія францыя якіх апанавалі сорак гадоў таму гарадзкі краівід.

Удзень Тырана нешматлюдна. Толькі на пляцы Скандэрбуга ля вялікіх кітайскіх фантаноў засыдэды процім да здзяй. Віскат стаіць на паўсусвету. Часам, змокнуўшы дарэшты, дзяўта ўзьбіваюцца на масіўныя пілы, што ляжыць непадалёк. Коліс на гэтым месцы стаяў манумэнт правадыру. Таму самаму, з ласкі якога тысячы альбанцаў былі замучаныя ў катоўнях, а краіна ператварылася ў запаведнік узорнага камунізму. Але для сёнянішніх падпіванцаў імя Энвера Ходжы — гэта далёкая гісторыя, і нікто з іх не съцепанецца, пабачыўшы вайсковы джыл, на якіх, за часамі, маладосці іхных бацькоў, гойсалі па вуліцах служкі злавеснай "сігурымі". Даўно няма крывавага Энваза, дыў у самой назыве гораду гучыць папярэднік: нідзе ў нікому не дапускаць да ўлады спароджаных сталінізмам тыранаў.

Адяўчоркам, калі з Адрыятыкі набягае лёгкі ветрык і акацыі шапаціць прывялай лістотай, на вуліцах пойна народу. Дыхнуць вечаровай прахалодай выхадзяць цэльмі сем'

Беларуская Музычная Альтэрнатыва працягвае сваю дзеянісць. Пачалася праца над трэцім альбомам з сэрыі "ВОЛННЫЕ ТАНЦЫ", які павінен выйсці пры канцы сакавіка — пачатку красавіка. Каманды, ахвотныя патрапіць у альбом, павінны даслаць запіс на беларускай мове на адрас: 220085, Менск, а/с 5 (Супрановіч Віталь)

БЕЛАРУСКАЯ СЛУЖБА РАДЫЁ СВАБОДА

ЧАС	kHz	XVALI	22:00-23:30	6010, 6170	49
18:00 — 19:30	7190, 9615 15460	41 31 19	06:00 — 07:00	9845 5995 7295	31 49 41
ЧАС	kHz	XVALI			

Сярэдняя хвалі — 576 і 612 кгц

Адрас: 220005 Менск — 5, п/с 111; Vinohradskaya 1, Praha 110 00 CZ

Інтэрнэт: www.svaboda.org

НАСТРОЙЦЕСЯ НА "СВАБОДУ"!

22 сакавіка ў Віцебску ў кінатэатры "Беларусь" адбудзеца фэст акустычнай музыкі "Усявальны" з удзелам: "Зелень Дарог", "Бан Жвірба", "Сталіца", "Акруга Вольнага Мастацтва", "Аксаміт", "Вруцелета". Даведкі праз пэйдж: 0212 23-00-32, аб. 97279

24 сакавіка ў Воршы ў кінатэатры "Перамога" пройдзе дыскатэка з удзелам гуртоў "Зыніч" (Менск), "Зелень Дарог" (Віцебск), "Сэрца Банівура" (Коханава), "Тытул" (Ворша). Даведкі праз тэл. у Воршы: 36-35-3

Па ўсіх пытаньнях можна звяртацца да БМА на пэйджэр: (017) 211-85-85 або БМА.

Тэатар аднаго актора "Зыніч"
сакавік 2001 — адзінаццаты тэатральны сезон

ЧЫРВО

Наша Ніва [12] 19 сакавіка 2001

5

ВОДГУКІ

Забойства як праява грамадзянскасці

Анатолій КІШКІН

Аргентынец

Чешуся, што пазнаў на Вашых здымках чалавека, зь якім быў пазнаёміцца, вандруючы па Беларусі. На першай старонцы нумару ад 5 сакавіка — гарадчук, родам з Аргентыны. Мне давялося пазнаёміцца з ім у Давыд-Гарадку на базары. Такі інтэлігентны, прыстойны чалавек. Жыве ён з вырабу магільных помнікаў. Сям'я ягоная паходзіць са Століншчыны, выехала за ажын да вайны. Ён з групою такіх сама небаракаў паверху савецкай пропагандзе дэхідзе вонкі на бацкаўшчыну, а тут — вядома што. Ягоная сябрукі з Альшанаў пасъпелі яшчэ за хрушчоўскай адлігі вярнуцца назад у Аргентыну, а ён забавіўся... А пасля зусім перасталі выпускаваць. Гэтак і жыве ў Давыд-Гарадку.

Аляксей Малец, Менск

Рэха Дзеркаўшчыны

У "НН" ад 29 студзеня быў надрукаваны матэрыял Уладзімера Скрабатуна "Сваю газету — кожнаму хутару". У ім паведамлялася пра газету "Рэха Дзеркаўшчыны", першы нумар якой вышаў нядаўна, і пра саму Дзеркаўшчыну — "своеасаблівую вёску Глыбоччыны".

А мене зацікавіла як быццам маргінальная інфармацыя пры канцы матэрыялу. "За пару кіляметраў ад Дзеркаўшчыны, пры дарозе на Глыбоке, стаіць пусты хутар... Тут жыла сям'я Карузаў — збеларушчаных італьянцаў, продкі якіх у XVII—XVIII ст. пакінулі сваю радзіму і пасяліліся на Глыбоччыне.

Цытата неабходная, каб падкрэсліць цікавыя супадзенныя людзкіх лёсаў. Атрымалася нібы інфармацийная сетка, плеціва з аднапыльных праяваў — "залацістая карунка", наянутая на часнапростору Беларусі, на яе гарнірную, прыгожую, шляхетную галаву і плечы...

У Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі я знайшла нядаўна книгу Язэпа Нарцызова "Вялікая шышка", выданую ў Вільні ў 1923 г. у выдавецтве Б.Клецкіна. Язэп Нарцыз — гэта літаратурнае імя Язэпа Драздовіча (1888—1954), літаральна "Язэп Нарцызай сын" (як яно ў было насамрэч). На аванттуры першай часткі названай книгі стаіць дарчы аўтограф Драздовіча: "Грамадзяніну Паўлу Каруза ад аўтара 1923. Язэп Драздовіч". У цэнтры гэтага аркуша ёсьць толькі адно слова, набранае друкарскім спосабам, вялікім літарамі: "ПАБРАЦІМЦЫ".

Пабрацімцы? Можа, Каруза — гэта жартуюча імя якога-небудзь знаёмага віленскага сьпевака ("пеюна")? — падумалася напачатку мне. Гэтага прыўвішча я нідзе раней не сустракала, калі са-мастайна даследавала творчасць Драздовіча. Не было яго ні ў "Энцыклапедыі беларускай літаратуры і мастацтва Беларусі" 80-х гадоў, ні ў 18-томнай сучаснай "Беларускай энцыклапедыі" (у апошняй пададзеніі толькі італьянскі опэрны сьпявак Энрыка Каруза, нават зъмешчана ягонае фота)... Можа, адрасат гэтага аўтографа быў зусім прости чалавек з народу, пра якіх ня пішуць у энцыклапедыях? Драздовіч як мастак, этнограф і настомны вандругін меў шмат таіх выпадковых знаёмаў на сваім жыццёвым шляху... Ісціна выявілася пасярэдзіне, можна сказаць, якраз у месцы залатога сячэння ўсёй дайжыні "інфармацийнай струни" пра Драздовічавага адрасата. У картатэцы пэрсаналіяў аддэлу беларускай літаратуры я знайшла карткі артыкулаў Віктара Новіка ю часопісе "Полацак" і штотыднёвіку "Лім" пра драматычны лёс прафесійнага музыканта Паўла Карузы. І вось, як каштоўная крупінка-дадатак, — нашаніўская публікацыя.

Людка Сільнова

мастакай вучэльні. Завуць іх Гапук і Альфук. Да навагодняга балю-маскараду яны вырашаюць зрабіць "футуристычныя касцюмы". Заканчваецца ёсё камічным здарэннем на вечарыне, а ўвесе аповед — простым вершыкам, які выйяўляе, відзі, у пэўным сэнсе крэда і самога Язэпа Драздовіча — ягонае сваеасаблівае "пасланне ў будучыню, маладым, а значыць як адрасатам і нам:

*Не стварай сабе куміра
Ні з сурдута, ні з мундзіра,
А ні з шоукавага плаціця,
А ні з якага багацця.
Не стварай яго "у мэце"
Ні з натуры, ні ў партрэце.
Ні з гарсэту, ні з манішкі,
Ні з вялікай, нават шышкі.*

...І яшчэ адно цікавае супадзеніе. Вуліца Міхаіла Калініна ў горадзе Маладэчна, дзе ў 1940 г. працаў кіраўніком хору Павал Каруза, намаганыямі энтузіястаў-адраджэнцаў перайменавана ў вуліцу Язэпа Драздовіча. Яна праходзіць непадалёк ад музычнай вучэльні, якая стаіць на Вялікім гасцінцы — шляху да Вільні. Апошнія гады свайго жыцця Павал Каруза стала жыць у Вільні і, як яго ні спакушалі, так і застаўся "беларускім музыкам".

Усе шукаюць, каго б забіць. Дыкаб ужо напэўна: прынесці ахвяру (толькі вось якім багам?) і сто гадоў жыць у радасці і шчасці. Гэта наймужнейшы ўчынок, які могуць уяўіць сабе нашыя барацьбіты. Можна, канечно, скарыстаць з парадаў Кастуся Траўні і ня піц, ажаніца з самай "прыгожай, разумнай, добраі, вечнай", гадавана дзетак-беларусаў, дасягнучь дабрабуту й г.д. Але для думаньніка-апазыцыянера гэта цалкам варожая канцепцыя. Яшчэ можна "красці, красці і юрасці" (мудрасць з студэнцікіў партай) — цудоўна рыфмуецца з радасцю і шчасцем. Але перад выбарамі не зусім прыгожа, дык на фатадзымках можуть выдаць вочы альбо робленая ўсымешка чалавека, які хварэе на духоўны запор. Застаецца адно — рутульнае забойства.

Мы ўжо забівалі сівіней, міліцянтай, прэзыдэнта, нарашце дабраўся ў да маці

— Бацьку "жыўцом закопваць" пакуло што страшнавата, а вось маці — цалкам дарчы. Яна стрывае ўсё, як трывали дарагуты. І абрэзы, і палітычнае сутнэрства ў падзяку ад родных сыночкай-беларусаў. Маці ёсьць маці. Чаго ня зробіш для сваіх дзяцей? Тым больш, калі яны ведаюць, супраць чаго змагаюцца. Хаяц, як зауважыў С.Паўлоўскі, і не ўяўляюць — за што. Да таго ж забойства — чысты сымбілічнае. Нікому не зашкодзіць, а сказана прыгожы.

Дарэчы, варта было б узгадаць, як вызначалі "маці" беларускія пастылісъменнікі, якія юрайшы ў съядомасць беларусаў, якія сацыяльны фон пісцінен успыліцаў пры чытацьні гэтага слова. "Ашчадная, бяскоцца дарагая, ветлівая, вясёлая, гасцінная, гордая, ... мілая, на-

Духоўнымі і толькі духоўнымі

Напісць да вас мяне вымусіў ліст Н.Базылевіч "Сэрца на кандомы". Але ўсё пачалося значна раней.

У 1999 г. як я вернік Беларускай Эвангельскай Царкве атрымалі працапанову ад П.Севярынца дапамагчы ў арганізацыі руху "Хрысьціянская інцыятыва". Адразу я пастаўіўся да гэтае справы вельмі прыхильна, убачыўши ў ёй крок да сапраўднага адраджэння беларускага народу. А нядобрая рэчы, як, напрыклад, тое, што Паўла ўзяў на сябе функцыі, якія ўсе часы зъяўляюцца прэрагатываю Царквы, былі ўспрынятыя мною як часовыя недарэчнасці. Але час ішоў, а "часовыя недарэчнасці" не зынкалі. Наадварот, "інцыятыва" петрварталася ў нейкай забаўляльнае шоў, у прафанацьцю чыстага хрысьціянскага вучэння. Першым пакінуў П.Севярынца беларускімў пастар баптысцкай царкви ў Заслаўі — С.Лізвінка, потым сышоў і я. Што там адбывалася пасля, я ня ведаю.

Мінулым летам, калі я чытаў у "НН" перапалку паміж А.Шыдлоўскім і П.Севярынцам, мне запомніліся ягоныя слова пра тое, што "ён добра, адчувае сябе і ў праваслаўнай царкве, і ў касцёле, і ў пратэстанцкім зборы". Тады ўзімікі пытаныне: "Калі ўсё такі адноўлявася, дык нованошта тады аддзяляцца ад Рады?" Будзьма разам!

Прачытаўшы ў "НН" ад 5 сакавіка пра тое, як 14 лютага такое чыстае і съветлае паняцце, як "любоў", набыло выгляд гумовай прылады, стала зразумелым, што прафанацьцю хрысьціянскага вучэння ў беларускім адраджэнскім асяродку дасягнула свайго аপагею.

Хочацца спыніцца ў П.Севяринца — няўжо ён не разумее, што такіе паняцці, як "народ", "нація", зъяўляюцца духоўнымі і толькі духоўнымі! і дыскрэдитуючы хрысьціянскую, ён адначасова зънішчае ў беларускую нацыянальную ідэю?

А ўсім сапраўдным хрысьціянам і шчырым беларусам хочацца нагадаць слова зь "Пісаньня": "...выйдзі ад яе, народ Мой, каб ня ўздзельнічаць нам у грахах ейных..." (Адкр. 18:4).

Сяржук Пятровіч, Барысаў

вушы ў мікраўеннай слоце ў труціцца гарлакай. "Сярод гурбаў смецьця і мільянераў". Індывидуаліст, са-мотік, воўк і людзім ён неподзялім — якім і павінен быць гараджанін. Іншая справа, што ён пакуль што гараджанін-маргінал. Але ўжо ж нікі не традыцыяналіст-селянін і не калгасын, які ў Беларусі (асабліва Задній) калгасынкам сябе, па-мойму, этак і не адчуў.

Беларус-селянін заўсёды дакладна падзяляў для сябе саветы й Радзіму. І беларуская вёска гэтак і ня стала дашаць савецкай. Гэна была беларуская вёска — зь верай, моцнымі традыцыямі, культурай, працалюbstwem, павагай да бацькоў, школьнай адукцыяй на беларускай мове. І сяляне вызначалі сябе як беларусаў, нягледзячы на тое, што наоку гэна мераў калгасаваі гарадзкі дзядзькі. А старшыні калгасаў — гэта яшчэ ня вёска, як ППРБ — гэта далёка не Беларусь.

Дык пра якую ж вёску вядзеца ў артыкуле? Якай вёску абабрала Алеся Чобата? З якой вёсکі тхне чырвонай заразай? З гістарычнай (ужо) беларускай вёскі? А можа, той, дзе трэы бабкі зімуюць, ды які-небудзь мясцовы Геніусь самагонкай вочы залівае? Трэба з іх, дармаедаў, спагаць на тое, што прызычыліся да краітыя і ў "адным вялікім калгасе" жывуць! Бы працаўца на карысць палітычных і сацыяльных мясцовых Геніусь самагонкай вочы залівае? Трэба з іх, дармаедаў, спагаць на тое, што прызычыліся да краітыя і ў "адным вялікім калгасе" жывуць!

Рамантычна? Дастаткова. Асабліва на фоне нашых рэаліяў. Але гэта ѹгодна. Гэтак павінна было бы быць. Але ня варта, сп.Чобат, хваляваць ў ляцець на барыкады. Сваім заклікам да забойства маці Вы ўжо забілі ў сабе грамадзяніна і можаце з чыстымі сэрцамі забыцца ў на выбары, і на калгасы.

Карацей, можаце спакойна ехаць на вёску.

Алеся Чунь, Менск

Нараджэнне хрысьціянаў

ла свайго ўніверсалізму і адкрытасці для ўсіх людзей незалежна ад сацыяльных і палітычных упадабаньняў.

Уніяцтва сёньня цяжка называць нацыянальной рэлігіяй, як гэта было ў XVIII ст. Беларусь — краіна шматканфесійная. Сярод нашых сяброў і сваякоў ёсьць рым-каталікі, праваслаўнікі, пратэстанты, прадстаўнікі нехрысьціянскіх рэлігій і праства няверуючыя людзі. Само паняцце нацыянальной рэлігіі ня можа быць аднесена да якога-кольквец прысутнай у нашым народзе канфесіі. Больш за тое, нацыянальная съядомасць беларусаў аняк не залежыць ад канфесійнае прыналежнасці. Глянушы на гісторыю беларускага адраджэння, нельгма не адзначыць, што сярод яго війтных дзеяюць былі і ёсьць людзі розных вызнаньняў.

Ня першы раз палітыкі спрабуюць займець аўтарызэт за кошт Царквы, а журналісты з-за адсунтасці прафесійнай таленутай ці належнай вышыні этычных стандарту дадаюць бары візітнай карточкай. Магчыма, што камусыць выгодна прадстаўліць грэка-каталікіў як нацыяналістычную секту, якія ня маюць амікага аўтарызета. Глянушы на гісторыю беларускага адраджэння, можацца, што сярод яго аўтарызетаў з'яўляюцца хрыстияні, якія ня маюць амікага розыні. Калі б да яго, паводзе ягоных словам, зъяўлюніся сябры РНЕ ці іншае групопоўкі з супрацьлеглымі БПС ідэямі, шчыра шукаючы Бога, ён бы ніколі ім не мінуўся ў дапамозе. Хада Царквы, наслядуючы Хрыста, заўсёды імкнулася быць на баку бедных і пакрыўданых, тых, што шукаюць спраўдлівасці і супакою Божага Валадарства, яна ня мае ані прыяцельскіх, ані варожых стасункаў з партыямі ці палітычнымі пльнянімі, а засікаўлены ў чалавеку і ягоных стасунках з Богам. Ніколі хрысьціянства ня траци-

Працяг са старонкі 1.

Адзін верш Караткевіча, наклесены пад закрэтаванымі вонкамі школы агентаў, дае гісторыку права менавіта гэтак трактаваць сітуацыю апошніх гадоў: "Народ супраць Лукашэнкі". Але сам факт расклейкі вершаў на слупах у хроніку не трапляе. Як не трапляюць і тысячы падобных фактаў найноўшае беларускае гісторыі.

"Хроніка сямі гадоў", створаная Алегам Гардзіенкам, — гэта хроніка палітычнае апазыцыі рэжыму Лукашэнкі, а не культурнага супраціву і не "гісторыі паўсядзённасці". У якую і ўпісваюцца праівы кшталту памнажэння вершаў Караткевіча ці лірыкі Мацяш (хочь першыя, магчыма, каштавалі не каму пляці начаў арышту, а другія паэтцы — дзяржаўнай прэміі). Хроніка палітычнае гісторыі не пазбежна загрузае ў бясконцых мітынгах, пікетах і шэсцяцах. (Колькі ж іх адходжана за сем гадоў! Сымела можна будзе некалі казаць, што народ выхадзіў свабоду.) Гісторыя паўсядзённасці непазбежна цяплейшая, чым хроніка газэтных падзеяў.

Для палітычнай гісторыі аўтар выбірае толькі падзеі з выразна палітычнай афарбоўкай, дык ня ўсе. Скажам, карціна Артура Клінава "Піццё чаю" у хроніку не трапляе, як і кінаўскі пэрформанс, калі мастак, апрануўшыся ў турэмную робу, зьбіраў гроши для беларускіх палітвязняў. Прафіль Хашчавацкага "Звычайнай прэзыдэнт" аўтар піша, а блізкія па стылістыцы фільмы Міндліна, Дащука й Шарамета прапускае. Спектаклі Мазынскага і Пінгіна адзначае, а Ляляўскага — не. А гучная адстаўка міністра прамысловасці Куранкова, які ня стаў цярпець хамскай крэтыкі з прэзыдэнцкай трывбуны, а, грунтуўшы дэзвярыма, выйшаў з залі, дзе праходзіла нарада, — гэта палітыка ці паўсядзённасць? Аўтар мяркуе, што паўсядзённасць. Ня трапіў у хроніку і выбух на газаправодзе пад Слуцкам, адказнасць за які ўзяло Беларускае Вызвольнае Войска. Для гісторыка ў гэтым інцыдэнце яшчэ замрэчнога цымянага, вось ён і абышоў яго маўчаннем. А пушчаная пад нож кніга вершаў Эдуарда Акуліна? А палымнай грамадзянская лірыка Ніла Гілевіча, з якой трывбуна прарываўся на старонкі дзяржаўных газетаў? Для аўтара "Хронікі" гэта — гісторыя культуры. А перадачы на БТ, аўтары якіх наважваліся пратыпісці інтэрвію з дзеячом апазыцыі і за гэта страчвалі працу? А гарадзенец Мацко, які праз суд адстойваў права сваёй дачкі вучыцца на роднай мове?

Самая-самая хроніка сямі гадоў яшчэ застаецца ненапісаная, і магчыма, яе напіша не звычайні гісторык.

Рэдактар

НАША НІВА

Газэта
тваёй душы

АПОШНІЯ ДНІ ПАДПІСКІ

"Наша Ніва" — гэта 12 старонак інфармацыі і камэнтароў пра падзеі ў Беларусі і сівеце штотыдня, гэта паднокрунная беларуская культура, гэта жывы голас незалежнага беларускага грамадзтва. Аўтары і чытачы "Нашай Нівы" разам твораць краіну.

Падпісны індэкс 63125. Падпіска на 1 месяц каштую 964 рублі. Для менчуку на шапік «Белсаюздруку» — 760 рублёў. Падпіску на «НН» прымаюць на любой пошце, у многіх шапіках «Белсаюздруку». Менчукам вельмі зручна падпісвацца «на шапік» — танчней і газету можна забіраць у панядзелак.

**ПАДПІШЫСЯ САМ, ПАДПІШЫ СУСЕДА,
ДЫ СУСЕДНЮЮ ШКОЛУ!**

НАРОД СУПРАЦЬ

Хроніка сямі гадоў 1994—2001

Працяг са старонкі 1.

Ён быў дырэктарам саўгасу —
Надойваў ракі малака,
Давай дзяржаве бульбу, мяса...
«Чырвоным панам» быў Лука.
Умела кіраваў? Няўмела?
Хай скажуць курыца і гусь.
Ды думка ў галаве заседа:
«Я осчастлюю Беларусь».

1995

4 студзеня

У Менску пара дзясятак чалавек выйшлі на пляц Незалежнасці з патрабаваньнем спыніць ганеніні на свабодную прэсу ў Беларусі. Акцыя была жорстка разагнаная чатырма ўзводамі амонаўцаў пад каманданьнем падпалкоўніка Французава. Жорстка зьбіты прафэсар БДЭУ Мікола Савіцкі.

Студзень

Першы намеснік Генпрокурора Ўладзімір Кандрацьеў узбудзіў кримінальную справу супраць гр. В.Лысагорскага па факце публікаві ў газэце "Свабода" пазмы "Лука Мудзішчай — прэзыдэнт".

15 лютага

Газэта "Свабода" надрукавала верш "Лука Мудзішчай адказвае Ведзьмаку Лысагорскаму".

Хто канфрантациі ня ішчэ,
Цем канструкцыйнам дам атвет.
Пусьця я Лука, пусьць я Мудзішчай,
Но я ішчо і прэзыдэнт!
Што нада на этапе этап?

Халяўны газ, нефць за пятац.
Нам, бедным, нішчым і разъездным,

Расія даст за праста так...

3 красавіка

У Менску ўлады спынілі працу 8 канала тэлебачання — ліберальнага і патэнційна небяспечнага для рэжыму.

11 красавіка

Дэпутаты апазыцыі БНФ пратэстуюць у парламэнце супраць ухвалення большасцю прэзыдэнцкай ініцыятывы на акт рэфэрэндуму па зъманенні сымболікі краіны і статусу беларускай мовы і абвяшчаюць галадоў.

Ад імя апазыцыі БНФ да парламенту зьвяртаецца Зянон Пазьняк. "Сладары дэпутаты!.. Што ж прапануёце вы цяпер разам з нашым прэзыдэнтам, якога вы прыдумалі, спадары намэнклятурныя дэпутаты? Што

пралануеце вы цяпер, "пад заслону", у канцы вашай бяспёеннай, разбу́ральний дзеянасці? Абра́баваўшы народ, вы, топчучы Канстытуцыю і закон, пралануеце яму рэфэрэндум аб яго сяято беларускай мове, аб яго гістарычным съцягу і гербе ва ўмовах жабрацтва, беспраўя, інфармацыйнай блякады і поўнага беззаконня. Абра́баваўшы народ, вы гатовы прадаць незалежнасць яго бацькаўшчыны, кінуць яго пад эксплюатацію і расправу сваёй і замежнай мафіі. Вось вынік вашай пяцігадовай дзеянасці. Мы, дэпутаты Апазыцыі Беларускага Народнага Фронту, пратэстуем супраць зыдзеку з нашага народу, з нашай Айчыны, Канстытуцыі і законаў Рэспублікі Беларусь. Вычарпаўшы ўсе магчымасці, у згубнасці ваших дзеяньняў, мы аб'яўляем галадоўку тут, у цэнтры залі. Пачынаем яе цяпер, эзтай хвільні. Мы патрабуем выкананьня Канстытуцыі, законаў Беларусі, спыніць рабаванье народу і бацькаўшчыны. З.Пазьняк, С.Антончык, Л.Барщчук, Ю.Белен'кі, І.Германчук, В.Голубей, Б.Гонцэр, Л.Дзейка, У.Л.Заблоцкі, Л.Зданевіч, М.Крыжаноўскі, М.Маркевіч, В.Малашка, С.Навумчык, С.Папкоў, П.Садоўскі, А.Трушай, А.Шут".

Дэпутаты БНФ разымясціліся на упраст ля трибуны. Але ўноч з 11 на 12 красавіка яны былі гвалтам выкінутыя з Аўальнай Залі спенізваўцамі ў масках.

12 красавіка

АМОН жорстка разагнau беларускіх грамадзян, што прыйшлі пад бел-чырвона-белымі съцягамі на пляц. Незалежнасці ў Менску пратэстуюць супраць гвалту над дэпутатамі. "Беларусія кіруе хунта", — кажа Васіль Быкаў.

12 траўня

У Менску ў Купалайскім тэатры на паказе "Тутэйшых" Янкі Купала пасылаў ўздыму бел-чырвона-белай съцягамі на плац. Незалежнасці ў Менску пратэстуюць супраць гвалту над дэпутатамі. "Беларусія кіруе хунта", — кажа Васіль Быкаў.

14 траўня

Улады вымушаныя сафальшаваць вынікі рэфэрэндуму пра мову, сымболіку і замежнапалітычную арыентацыю краіны, каб атрымаць становічы для сябе вынік. Пра памеры фальсифікацыяў съведчыць той факт, што ў Менску ў рэфэрэндуме бярэ ўдзел толькі 52% выбарцаў, а ўсёго ў краіне — 64%, за кошт прымусовага галасавання і мёртвых душаў. Дзяячыя культуры і нацыянальнае інтэлігэнцыя адмаўляюцца прызнаць вынікі рэфэрэндуму.

21 траўня

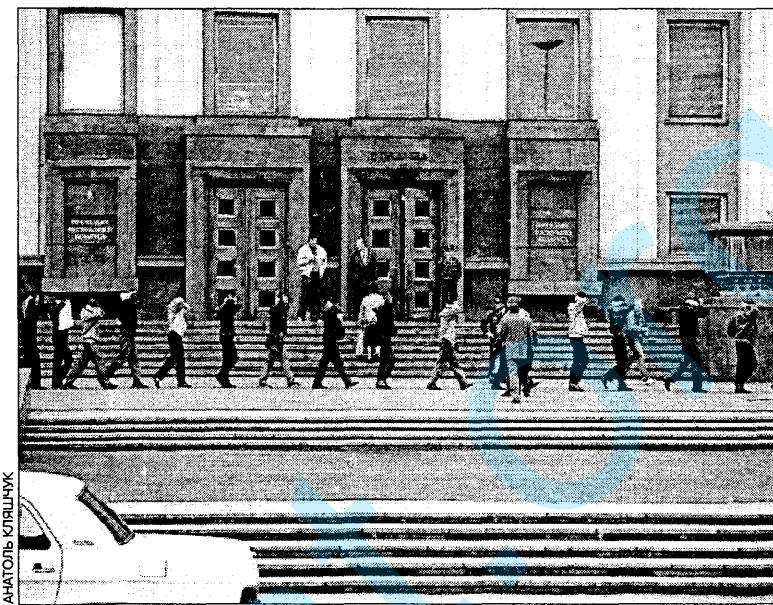
Пробашч касцёлу ў Мёрах Ё.Пятрайціс "павіншаваў" вернікаў з вынікам рэфэрэндуму, "са зъменай крыжка Хрыста на зорку Шатана на дзяржаўным гербе". У касцёле ня месца людзям, якія прагаласавалі на рэфэрэндуме за гэта! — абвяшчае ён у казані.

24 траўня

Студэнты БДУ зладзілі акцыю пратэсту пад вонкамі прэзыдэнцкай адміністрацыі. Напачатку яны хадзілі з закладэнімі за галаву рукамі, сымбалізуючы паліцыйскую краіну, і трывалі долу чырвона-зялёны съцяг, які пасылаў ўпрыгожыў грамадзкую прыбіральную ў Цэнтральным скверыку ("на паніку"), а прыканцы акцыі быў падраны на шматкі. Амонаўцы разагнali акцыю дубінкамі і арыштавалі 20 чалавек.

25 траўня

Кіраўнік беларускага радыё Ўладзімер Ядрэнцаў забараніў выпускаць у этэр песню Касі Камоцкай "Прэзыдэнт, ідзі дамоў!" і песні Касі ўвогуле.

АНТОН ЧИШЧУК

24 траўня 1995 г.

21 чэрвеня

Менскія ўлады забаранілі съвяткаваць Купальле ў парку імя Горкага. Народ зьбіраецца, нягледзячы на забарону, і сільвае разам з Касій Камоцкай "Прэзыдэнт, ідзі дамоў!".

26 ліпеня

У Коханаве на коміні заводу будматар'ялу (вышынёй 50 м) з'явіўся бел-чырвона-белы съцяг. Тры тыдні ніхто не рызыкаваў падыміць съцяг на трубе з іржавымі скобамі, каб звінці яго.

З'явіўся нацыянальны съцяг і над будынкам Лідзкага гарыканкаму.

Усе гады лукашэнкаўская кіраванія людзі ва ўсёй краіне будуць пратэставаць, удзымаячы бел-чырвона-белы съцягі на сваіх дамах і ў людных месцах, — усіх выпадкаў не магчыма пералічыць.

27 ліпеня

У Лёзне на будынку райбыткамбінату нейкі нікому не вядомы "Мірон", які стане сапраўднай легендай нацыянальнага супраціву, вывесіць свой першы съцяг.

У Менску некалькі тысячаў чалавек пад сотнями бел-чырвона-белых съцягіў узялі ўдзел у съвяткаваньні Дня Незалежнасці — яшчэ дзяржаўнага съята, але ўжо амаль інтараўнага ўладамі. Міліцыя арыштоўвае 20 чалавек.

Ліпень

Лявон Вольскі піша «Партызанску»:
Мы партызаны, лясныя браты,
Мы партызаны, з вайной мы на
ты,

Мы партызаны, любім наш край,
Ачысьцім наш край ад чужынскіх
зграй!

17 жніўня

Застрайкаўлі менскія мэтрапалітэнаўцы. Афіцыйная пропаганда лямантуе пра іхнія вялікія заробкі. У Гомелі тымчасам распачаўся страйк кіроўцаў трапейбусаў. 20 жніўня Лукашэнка загадвае зволіцьцаі страйкоўцамі, заяўляючы: "...этая сілы хоць зрабіць так, як у Польшчы, дзе "Салідарнасць" зміяла структуры і прыйшла да ўлады". На іх месца набіраюцца страйбрэйкеры з Варшавы, а таксама Масквы і Пецярбургу.

21 жніўня

У Менску ля будынку Свабоднага прафсаюзу амонаўцы арыштавалі 20 актыўісташт Свабоднага прафсаюзу і страй

Праця са старонкі 7.

за мною запіхваюць яшчэ аднаго затриманага, потым трэцяга. Машына запойнілася – б чалавек. У машыне падняліся яшчэ два амонаўцы (усяго трох) і сталі па-зьевеску збіваць людей. Гучалі каманды "На калені!", "Галаву ўніз!", стаяла нецензурная лаянка, білі па галоах і спінах..." (Карызна Аляксандар, 65 гадоў, пэнсіянэр. Менская вясна – 1996. Менск, 1999).

Як і 26 красавіка, арыштаваным прад'яўлялі аднатаўпныя абвінавачваныні ў "парушэнні грамадзкага парадку" і "нецензурнай лаянцы". Сярод тых, хто "нецензурна лаяўся", аказаўся і глуханамы дэманстрант, навучэнец спэцыяльнай вучэльні сп.Лясын.

5 чэрвеня

У Віцебску паэт Славамір Адамовіч у съедчым ізялятры абвінавачаны галадоўку. У Вашынгтоне адбыліся дэманстрацыі пратэсту перад пасольствамі Расеі і Беларусі, арганізаваныя Кааліцыяй на падтрымку правоў чалавека ў Беларусі.

1 ліпеня

Лідер Партыі Аматараў Піва Андрэй Рамашэўскі, які ўтрымліваўся ў съедчым ізялятры, выйшаў з МУС з 29 красавіка, абвінавачаны ў "зьдзеку з дзяржаўнай сымболікай", хоць той съязг і быў старага, БССРаўскага ўзору.

27 ліпеня

У Менску на Дзень Незалежнасці адбылася дэманстрацыя. Некалькі тысячы чалавек скандавалі "Лукаша за краты, Беларусь у НАТО!" і несьлі труну з надпісам "Дыктатура", якую пасяля ўрачыста пахавалі ў рове.

28 жніўня

У Дзярновічах (Дрысенскі раён) невядомыя зьнялі з будынку сельсавету чырвона-зялены съязг і спалілі, а на ягонае месца павесілі нацыянальны бел-чырвона-белы.

У Менску на паседжанні круглага стала вядучых апазыцыйных партый і рухаў Беларусі прынятая заява просьба да Вярховага Савету РБ распачаць працэдуру імпічменту Лукашэнкі.

30 жніўня

Гвалтоўна адлучанае незалежнае Радыё 101.2.

2 верасеня

На паседжанні Вярховага Савету ягоны старшыня Сямён Шарэцкі выказаў меркаваныне, што прэзыдэнт Лукашэнка псыхічна хворы, неўраўнаважаны чалавек.

Верасень

Вышаў фільм "Звычайні прэзыдэнт" Юра Хашавацкага – па Лукашэнку бяз грому, які адразу быў паказаны на Берлінскім фэстывалі, а таксама падпольна разышоўся ў тысячах копій па ўсёй краіне. Невядомыя паказалі яго ў Карэлічах праз мясцовы тэлеканал.

4 каstryчніка

У Мядзеле ўначы з будынку сельгасуправы зьнялі чырвона-зялёны съязг і заміж яго павесілі бел-чырвона-белы.

НАРОД СУПРАЦЬ

16 каstryчніка

Распачаўся пешы марш пратэсту "Салігорск–Менск", арганізаваны 50 актыўістамі Салігорскага незалежнага прафсаюзу. Шахтары пратэстуюць супраць збыяднення насельніцтва, якія пляката "Прэзыдэнт! Менш словаў, больш дзеяньня", "Пэнсіянэрам не даплаты на выжываньне, а пэнсіі", "На заводы – на плойму кантролераў, а новыя тэхналёгі". За тыдні маршу дэлегаты пляката разойштвароўлі і прысадзілі да розных штрафаў. Да Менску з маршоўцаў дабраліся толькі Васіль Альхоўскі, Віктар Бабаед, Аляксандар Доўнтар, Мікалай Зімін і Аляксей Карапеў.

19 каstryчніка

У Менску адбылося шэсць і мітынг дэмакратычнага Сілу і супраць лукашэнкаўскага рэфэрэндуму. Кіраўніцтва вышэйшых навучальных установаў паліпраджавала студэнтамі адлічэнне з ВНУ, калі яны будуть адсутнічаць на занятках. З гэтай нагоды прайшлі рэктарскія праверкі прысутніцтва на занятках.

11 лістапада

У знак нязгоды з рэфэрэндумам і падтрымкай прэзыдэнта падаў у адстайку намеснік міністра замежных спраў Беларусі Андрэй Санынікай.

15 лістапада

У Каменным Лозе на літоўска-беларускіх мяжы сканфіскавалі спецыялісту "Нашай Нівы", прысьвечены рэфэрэндуму.

У Менску Сямён Шарэцкі, найвышэйшы прадстаўнік заканадаўчай улады, выступіў з заяўліні пра антыканстытуцыйны пераварот у Беларусі, гвалтоўны заход улады Прэзыдэнта Беларусі і ўсталівашынне дыктатуры.

17 лістапада

У Менску – Марш закрытых ратоў. Некалькі тысячы чалавек сабраліся на плошчы Якуба Коласа, закрытыя твары павязкамі, сымбалізуючы тым самым адсутніцтво свабоды слова ў Беларусі. Прыкладна а палове на 12-ю калёна рушыла па вул. Якуба Коласа, звярнула на Сурганава, а потым разъвіялася па праспэкце Скарыны і рушыла ў бок плошчы Незалежнасці. На ўсім шляху адбываліся сутыкні са спэцназам.

18 лістапада

Падаў у адстайку прэм'ер-міністар Беларусі Міхail Чыгір, выказываючы пратэст супраць Лукашэнкавай палітыкі. "Лічу наебходнай зямнай і ўнутранай палітыкі, якую Вы праводзіце, а таксама нязгоду з адыходам акурсу эканамічных рэформаў. Катэгарычна пратэстую супраць правадзення рэфэрэндуму 24 лістапада, бо пры ягонай падрыхтоўцы дапушчаны парушэнні законаў, што выключаете свободнае волевыяўленне народу. Заклікаў ў імя стабільнасці абстаноўкі ў краіне адміністрацівнай намечаны рэфэрэндум. У адваротным выпадку, прашу прыняць мою адстайку. Прэм'ер-міністар M. Чыгір".

Уесь тыдзень да 23 лістапада на

плошчы Незалежнасці ідуць пікеты ў падтрымку дэмакраты.

24 лістапада

Рэфэрэндум аб пашырэнні Лукашэнковых паўнамоцтваў тоне ў фальсифікацыях. Ні апазыцыя, ні краіны Еўропы не згаджаюцца прызнаныя ягоных вынікаў.

10 сінтября

Калі Нацбанку адзначыць Дзень правоў чалавека сабраліся 100 пікетчыкаў. Яны патрабуюць вызваліць з віцебскай турмы Славаміра Адамовіча. Насупраце, калі новадычыненага "Макдональдз", грае духавы аркестар, і тысячи менчукоў стаяць у чарзе, прагнучы пасёць заморскіх гамбургероў. Некалькіх чалавек арыштавалі.

1997

18 студзеня

Страйк прыватных прадпрымальнікаў (12 тыс. чалавек) на Камароўскім рынку ў Менску. Лукашэнка вырашыў пазбавіць іх працуўных месцаў, каб засяліць Камароўку паслухманнымі гандлярамі. Галоўным "упрыгожаннем" акцыі стала сіўвіна галава, аблкладзеная апельсінамі.

21 студзеня

Пікетаванье будынку Вярховага Суду ў абарону Адамовіча. Пікетчыкі тримаюць пляката з надпісамі: "Слыніць палітычныя рэпрэсіі!", "Свабоду Славаміру Адамовічу!", "За верши судзіў пры Сталіну і Гітлеру", "Сёняні Адамовіч, а заўтра?".

25 студзеня

Масавае шэсць і мітынг у Менску ў абарону незалежнасці краіны, а таксама ў падтрымку дэмакратычных выступленняў у Срэбры і Багары. Ад плошчы Якуба Коласа дэманстранты рушылі да Опэры. Падчас маніфэстациі на Плошчы Перамогі вясельныя пары съплюшчоўца сфатографавацца на тле бел-чырвона-белых съязгаў.

10 лютага

300 прыватных прадпрымальнікаў сабраліся пяці гарадоў на ўваходзе на Камароўскі рынок у Менску, пратэстуючы супраць самавольства прэзыдэнцкіх указаў, накіраваных на задушынне прадпрымальніцкай ініцыятывы, з плякатамі "Мы прадаем тавары, а Лукашэнка – Радзіму", "Лукашэнка ня хоча, каб людзі бацяцелі, мы ня хочам, каб людзі бяднелі".

14 лютага

Моладзь сірэбляла зладзіць акцыю "Беларусь у Эўропу-2". Але міліцыя і спэцназ на падыходах да плошчы Свабоды арыштавалі калі 150 чалавек, сарваўшы акцыю. Адной дзяўчыні падчас затрымання спэцназаўцы выбілі зубы.

15 лютага

Сыцягоў, у тым ліку на асьвятыннай мачце "Дынама", прахадной МАЗу і Камароўскім рынку. Спрабы жорсткага разгону дэмакратыі ў Менску на ўсім шляху ад плошчы Незалежнасці да плошчы Якуба Коласа сустрэлі супраць дэмакрантаў. Арыштавана калі 100 чалавек.

23 сакавіка

У Гародні 3 тыс. чалавек узялі ўдзел у дэмакратыі на Дзень Волі. Пасля шэсцяці адбыўся мітынг, асноўным выступам была прамова Сямёна Домаша, які заяўвіў, што "асноўным мэтадам палітычнай барацьбы мусіць стаць вулічныя акцыі, бо дыктатуру можа зьнішчыць толькі сам народ".

24 на 25 сакавіка

Віцебск. На плошчы Перамогі на адным з высотных дамоў Мірон павесіў бел-чырвона-белы сцяг, прымацаваўшы яго цыдулку.

*Хай загнущца ўсе ворагі,
Што працоўлі гібель маю.
Карані маіх продкаў мне дорагі.
Пра іх славу я песьню плю.*

25 сакавіка

У Менску адчынілася мастацкая выставка суполкі "Пагоня". Сярод экспанатаў выставы – карціна "Нашыя любімія лялькі" з выявамі тагачаснага афіцыйнага бамонду.

Сакавік

Учыбашу сівет музычны праект беларускіх андграўндовых панк-груп "Шклоўскі панк" зь нецензурнымі песьнямі пра Аляксандра Лукашэнку.

Рэдакцыя праграмы "Маладзёжнае радыё" з "Радыё-1" выпусціла да другіх угодкі ѹстановы праграмы касэту беларускай рок-музыкі. Увагу ўладаў прыцягнула вокладка касэты: на бел-чырвона-белым тле калочы дрот і назва касэты "Небяспечная зона". Нягледзячы на тое, што "Небяспечная зона" звалася праграма на "Маладзёжным радыё", улады палічылі, што небяспечная зона ёсьць Беларусь і забаранілі другі наклад касэты.

2 красавіка

У Менску – мітынг ля Опэрнага тэатру, скіраваны супраць расейскіх беларускіх інтэграцыйных падгайдненняў. Пасля мітынгу моладзь рушыла да расейскага пасольства, каб выказаць свой пратэст супраць ваальныя залежнасці Беларусі ад Расеі ўручэннем гарбуза расейскому паслу. Жорсткія сутыкнені з спэцназамі. Дзясяткі параненых з абедзвух бакоў. Арыштаваны 150 чалавек.

8–9 красавіка

У Віцебску і Талачыні съцены дамоў распісаныя надпісамі "Мы любім НАТО", "Беларусбашы – наш прэзыдэнт".

30 красавіка

У Берасці арыштавалі студэнтаў Берасцейскага ўніверситету Юр'я Шульгана і Алеся Марачука. Пры іх знайшлі 8 дзяржаўных съязгаў, зінкілікі нядыўна з вуліц горада. Адзін з сарваных съязгаў – з будынку КДБ. Хлопцы абвінавачаны ў апаганяванні дзяржаўнай сымболікі, але, каб унікнучы скандалу, справу спускаюць на тармазах.

Травень

У Краснапольлі ўлады забараняюць пастаноўку п'есы эпрэссаванага пісменніка Васіля Шашалевіча "Канвэр", прысьвяченую стаціншыне. Падстава – "неправеранасть фактаў".

15 траўня

Аляксандра Лукашэнка абрали прэзыдэнтам Нацыянальнага алімпійскага камітэту. Шахматыст Віктар Курэйчык прагласаваў супраць кандыдатуры А.Лукашэнкі, яш

ТЭМА

ЛУКАШЕНКІ

11 ліпеня

Барыс Хамайдада і трох актыўістах грамадзкай арганізацыі "Выбар" у дзень адкрыцця "Славянскага базару" ў цэнтры Віцебску зладзілі пікет пад назів "Фэст славянскай частушкі". Яны выконвалі пазму "Лука Мудзішчай – прэзыдэнт". Усе ўдзельнікі пікету былі арыштаваны.

14–15 ліпеня

Ля будынку Гуманітарнага ліцэю ў Менску адбыліся пікеты вучняў і іх бацькоў, што пратэставалі супраць спрабаў кіраўніка справаў прэзыдэнта Івана Ціцянкова забраць будынек ліцэю ў сваю юнацтву.

17 ліпеня

Удзельнікі ліцэйскага пікету зладзілі шэсцьце з падручнікамі і глёбусамі ў руках. Міліцыя і людзі ў цывільным на вуліцы Камсамольскай зьбіваюць удзельнікаў шэсцьця, хоць тая не выказвалі нікіх палітычных патрабаванняў.

30 жніўня

На плошчы Бангалор у Менску – мітынг журналістай супраць ганеніні на прэсі. Журналісты папрыходзілі туды ў турмінных робах, з шыльдачкамі на грудзях: "Я начэсны журналіст", "Я плоха гаварыл аб нашым прэзыдэнце", "Я клявалі на паграничныя вайска". Паэт Славамір Адамовіч на мітынгу зашыў сабе рот, пратэстуючы такім чынам супраць сітуацыі са свабодай слова ў Беларусі.

7 кастрычніка

У Расейскім тэатры – прэм'ера драмы Янкі Купалы "Раскіданае гняздо". Пры канцы I дзея п'есы Сымон Зяблік Крычыць "Бацька павесіўся!" Зяля ўстае і выклікае Сымона Зябліка на біс.

Фрагмент роспісу царквы ў мястечку Бобр: Лукашэнка Філарэт у пекле сярод грэшнікаў (1998).

24 ліпеня

Міністэрства культуры забараніла акторам "Вольнай сцэны" стаўць п'есу Брэкта "Узыёт" Артура Ўі, які можна было спыніць" падчас Зъезду Беларусаў Савету. Афіцыйная вэрсія – спектакль недапрацаваны. Неафіцыйная – у галоўным герое выразна праглядаюцца прыкметы Лукашэнкі.

Не было, бадай, такога беларускага тэатру, дзе б хоць у адным спектаклі ня вывелі вобразу Лукашэнкі як дыктатара, або самадура, або марыяніткі. У Тэатры Юнага Гледача з фурорам прайшлі "Шчаслівая жабракі", на Малой сцэне Купалаўскага – студэнцкая "Лысая сцяпавачка", а ў Расейскім пастаўстве "Раскіданае гняздо" (ідэя нарадзілася пасля першага рэфэрэндуму).

26 ліпеня

Пад Віцебскам Мірон вывесіў сцяг на 40-мэтровым слупе высакавольтнай лініі напругай 110 тыс. вольт.

27 ліпеня

Ноччу ў Барысаве зявілася не-калькі дзясяткай бел-чырвона-белых сцягоў і надпісы "Жыве Беларусь!" і "Stop Lukášek".

31 ліпеня

У Менску журналісты зладзілі акцыю ў падтрымку арыштаваных П.Шарамета, З.Завадзкага і Я.Аўчынікава і супраць парушэння праваў чалавека. Ля разыдэнціі прэзыдэнта яны выпісваюць крэйдай на бруку "Свабоду Паўлу Шарамету!". Арыштаваныя ў пакаранія вялікімі штрафамі каля 40 чалавек.

2 жніўня

Сцэны будынкаў у Стоўпцах сціснаны патрыятычнымі лёзунгамі. З адміністрацыйных будынкаў зьніклі чырвона-зялёныя і зявліліся нацыянальныя сцягі.

25 жніўня

За акцыю ў Стоўпцах арыштаваныя актыўісты Маладога Фронту Аляксей

Шыдлоўскі і менскі школьнік Вадзім Лабковіч. Праз нейкі час у Фінляндыю праз Москву ўцякае актыўістка Маладога Фронту Аліна Бельская, якой органы закідалі шчыльнае супрацоўніцтва з Аляксеем Шыдлоўскім і Вадзімам Лабковічам.

13 сакавіка

У Магілёве зьяўляюцца дзясяткі надпісаў "Свабоду тэлебачанью", "Свабоду свабодзе слова", "Шыдлоўскому і Кабанчуку свабоду", "Съмерцу лукашызу", "БПСМ – халуй", "Моладыя супраць БПСМ". На сямі помніках Леніну сінхронна зъявіліся надпісы "Ленін – кат". Мясцовыя гарыканкамі заснаваў адмысловую камісію, якая мусіла разабрацца з "злачынцамі".

25 сакавіка

Бабруйск. У горадзе вывешаныя 20 нацыянальных сцягоў, у тым ліку і на ўезьдзе ў горад на 25-мэтровым маяку.

Варшава. Вядомы прадпрымальнік, дырэктар фірмы "Пуш" Уладзімер Пупейка прапрасіў палітычнага прытулку ў Польшчы.

1 красавіка

У Магілёве купка юнакоў на вуліцы раздавала людзям улёткі з наступным тэкстам: "Вялікая радасць за тое, што ў нас ёсьць самы лепшы, самы прыгожы і самы мудры ў сувязі з прэзыдэнт Аляксандрам Лукашэнкам". Усе яны былі арыштаваныя міліцыяй за парушэнне грамадзкага парадку. Алец Асіцоў, што трывалай вуночкай з'яўляўся, быў аштрафаваны на 5 млн. рублёў. У пратаколе значылася: "стаяў на вуліцы і трymаў дзяржаўны сцяг. Падрашоў грамадзкага парадак".

2 красавіка

Некалькі сотняў менчукоў на плошчы Якуба Коласа, дзе адбывалася афіцыйнае мерапрыемства з нагоды «дня юдзёніні Расеі і Беларусі» (выступленіе фальклёрных калектываў), сталі пратэставаць супраць яго-нага правядзення, выкрываць антырасейскія і антыпрэзыдэнцкія лёзунгі. Міліцыя настойліва прасіла ня умешвацца ў афіцыйныя гулянні. Сярод дысыдэнтаў зъявіўся Віктар Чыкін, развязаныя дэманстранты ледзь не лінчавалі яго, але міліцыя адбіла. Разгарачыўшыся, чалавек 200 пратэстуючых рушыў шэсьцем у бок плошчы Перамогі. Для цырук яны сустрылі кардон міліцыі. Арыштавана некалькі чалавек. На Паўла Севярынца, лідэра Маладога Фронту, заведзена крымінальная справа за арганізацію беспарадкі.

10–11 красавіка

На сценах Валадаркі, дзе ўтрымліваецца Севярынец, зъявіліся надпісы "Свабоду Севярынцу!"

25 красавіка

"Чарнобыльскі шлях" у Менску. Пасля мітынгу былі арыштаваныя 20 сябраў Антыфашисткага моладзева-га дзеяньня з Москвы, якія браўлі ўзбрэй у мерапрыемствах. Антыфашистам інкryмінавалася зъянвага прэзыдэнта. Маладыя людзі былі аштрафаваныя на сымбалічныя сумы (парадку 1 даляра) і дэпартаваны ў Расею.

5 траўня

Акцыя ў падтрымку палітвзяньня Паўла Севярынца і Аляксандра Шыдлоўскага ў Менску. 150 чалавек прайшли маршам ад плошчы Якуба Коласа да Опэры. Быў парваны партрэт Лукашэнкі. Пасля акцыі – традыцыйны міліцыйскі хапун. Арыштавана 10 чалавек.

14 траўня

Мірон а 10-раніцы зъяўніў чырвона-зялёныя сцягі за віцебскага абліканскаму і павесіў бел-чырвона-белы. Стужку зъменай сцяга паказала ў навінах НТВ. Неўзабаве супраць Мірона ўзбудзяць крымінальную справу за разбурэнне віцебскага помніка Сувораву. Уладзімер Плещанку, віцебскага актыўіста, арыштуюць па падазрэнні, што Мірон – гэта ён, але даказаць нічога я не змогуць.

У Менску марш пратэсту і рок-канцэрт у падтрымку палітвзяньня. 1500 чалавек прайшли ад плошчы Якуба Коласа да Купалаўскага скверу, дзе

"Але памерла яна не адразу, – рэшткай съядомасці яшчэ ўчала недзе поблізу знаёмы мужчынскі голос: – Адцягнеш куды са съежжкі. Далей, у балота..."

**Рыхтуецца да друку
новае апавяданыне**

ВАСІЛЯ БЫКАВА

**На балотнай
сцяжыні**

**Чытайце ў наступных
нумарах "НН"**

27 студзеня

У Менску адбылася 10-тысячная акцыя пратэсту, зладжаная ФПБ, Свабоднымі прафсаюзамі і прафсаюзамі металістай за падышэнне заробку і супраць масавага зъяднення насељніцтва. Людзі ехалі на акцыю зь Ліды, Барысава, Маладечна.

29–30 студзеня

Адбыўся другі Кангрэс Дэмакратычных Сілаў. Дэлегаты выказалі падтрымку кампаніі па выбарах прэзыдэнта Беларусі. 30 студзеня ўдзельнікі Кангрэсу сабралі шматычныя мітынгі ля Опэры.

25 лютага

Аманаўцы арыштавалі ўесь Цэнтральных баркам на чале з Віктарам Ганчаром, які сабраўся на пасяджэнне ў кавярні "Калізей", што ў менскім Доме Афіцэраў. Падставай для арышту стала нібыта "парушэнне грамадзкага парадку ў кавярні".

27 лютага

У Менску мітынг і шэсцьце пад наездам "Раздамім фашистскую гадзіні" ў знак пратэсту супраць дзеяніні ў краіне РНР і маўклівага патураньня яму беларускіх уладаў. Арганізатары акцыі Зыміцер Бандарэнка і Валеры Костка пакараныя штрафамі "за парушэнне грамадзкага парадку".

Люты

Бабруйскі судзьдзя Юры Сушкоў прапрасіў палітычнага прытулку ў Янеччыне. Матывацый стала незаконнае асуджэнне ім пад ціскам кадэбістай двух мытнікаў. У заяве, зробленай для журнالісту, Юры Сушкоў сказаў: "Больш я не могу ісці на суперак свайму сумленню і абараніць бесчалавечныя таталітарныя рэжым, якім кіруе Аляксандар Лукашэнка... Я зразумеў, што спадзяваца на рэформы судовай сыстэмы з боку ўлады не даводзіцца. Прынцып незалежнасці і выбранасці судзьдзяў забыты. Ізэя прысяжных судоў пахаваная, а законы піша адна асоба, якой усе павінны падпісацца".

31 сакавіка

Арыштаваны Міхail Чыгір, кандыдат у прэзыдэнты на выбарах, ініцыятаў Цэнтральных баркамам.

6 траўня

Пачалося датрміновае галасаванье на падпольных выбарах другога прэзыдэнта Беларусі. Грамадзяне мусілі выбіраць паміж палітвзянем Міхailom Чыгіром і палітмігрантам Зянонам Пазняком. Згодна з афіцыйнай вэрсіяй, за З.Пазняком прагаласавалі 2,3 млн. чалавек, а за М.Чыгіра – 1,5 млн., але "дзеля шматлікіх парушэнняў" выбары, якія скончыліся 16 траўня, былі прызнаныя за несправядлывыя. Сотні актыўістаў кампаніі былі рэпрэсаваныя (звольнены з працы, аштрафаваны, затрыманыя).

Чэрвень

Пакінуй Беларусь кіраўнік афіцыйнага Саюзу пісменнікаў Уладзімер Някляеў. "Наша ніва" тады пісала: "Эміграцыя Някляеў, дэклараваныя крах спрабаў недалучанага чалавека "цярпець уладу моўкі", можа стаць вялікай справай для Беларусі, для дасягнення нацыянальнага адзінства. Гэта знакавы ўчынок, паралельны з вяртаннем Чыгіра. Выходзіць, ніякі чалавек ня можа больш трываць. Лепш ужо няволя, лепш

Працяг на старонцы 10.

НАРОД СУПРАЦЬ ЛУКАШЕНКІ

Працяг са старонкі 9.

Эміграцыя, чым маўчанье... Згадваюцца даўнія кадры з БТ: калі Лукашэнка ўрачыста адкрываў Тэатр эстрады, ён абыходзіў прысутную "творчую інтэлігенцыю", вітаючы і ціснучы руки. Падышоў і да Няляева. Той застаўся стаяць рукі ў кішэнях. Лукашэнку скрывала".

21 ліпеня

Мастак Алесь Пушкін апоўдні падагнаў да будынку Адміністрацыі прэзыдэнта чырвоную тачку з гноем і партрэтам Лукашэнкі. Тым мастак-пэрформэр хадзеў выказаць шырокую "Падзяку прэзыдэнту за цяжкую самаахвярную тыгтнічную працу на карысць народу". Алесь Пушкін вывернуў зъмесціва тачкі перад рэзыдэнцыяй і ўтыркнў вілі ў партрэт з гноем. Праз нейкі час ён быў арыштаваны спалахомі міліцыянтамі, якія не чакалі такое дээрксьцьці. На мастака завялі крымінальную справу па абвінавачваньні ў "злосным хуліганстве".

Увечары адбылося святкаваньне сканчнічай афіцыйных прэзыдэнцкіх паўнамоцтваў Аляксандра Лукашэнкі. Тысячы людзей у Менску сабраліся на Кастрычніцкай плошчы, наладзіўшы з гэтай нагоды "гулянны".

28 ліпеня

Віцьбічы былі ўражаныя нечаканай акцыяй ля помніка Леніну. Ленін трываму ў руках вялізарнай абрэзанай косткі, зынзу была прымацаваная паперка — "Вова! Пабач, чым Саша народ корміць!"

4 жніўня

Прыватны прадпрымальнік Кастусь Рэзанчук наладзіў ля рэзыдэнцыі прэзыдэнта пікт з плякатамі "Пятнаццаць даён без Лукашэнкі", "Лукашэнка! Гульні з народам небяспечны для здароўя".

Жніўень

Скандалыны рок-фэст у Маладечне. Некалькі чалавек арыштаваныя міліцыяй, а саліст "Happy Face" Жэка пакараны штрафам за тое, што "паказаў сярэдні палец дыктатуры".

29 верасня

Вышайшай апошнім нумар газеты "Навіны", наступніцы забароненай «Свабоды». Газета была зачынена рашэннем гаспадарчага суду. Падставай быў "паклёт" на шфа дзяржбяспекі Віктора Шэймана. Агульны памер штрафу склаў 15 млрд. рублёў. Але журналісты працягвалі выдаваць газету ў Інтэрнэце.

7 кастрычніка

У Віцебску ля ратушы невядомыя прыляпілі плякат: вусата-лысаватыя мужчыны тримаюць ў роце абсмоктанныя косткі, подпіс "Шклоўская даўжынка". Шырока разрэзлямаваныя "Дажынкі" на радзіме прэзыдэнта не адбыліся з прычыны катастрофічнай нізкага ўраджаю.

9 кастрычніка

Футбольны матч Беларусь—Італія на менскім стадыёне "Дынамо". Сэктар №11, традыцыйнае месца збору шыра беларускіх здзіўляраў, загадзя быў ачэплены амонаўцамі ў касках. Людзей пры ўваходзе ў сэктар аблуквалі, а нацыянальная сцягі канфіскоўвалі, сцяганашоў арыштуювалі. Падчас матчу працягвалі хапаць кожнага, хто ўздымаў бел-чырвона-белы сцяг. Усаго быў затрыманы 60 чалавек. "Гэта выглядала як футбол пад акупацыйнай, і было страшнай, чым на дэманстрацый", — выказаўся сакратар Управы БНФ Вячаслав Счукы.

17 кастрычніка

"Марш Свабоды" ў Менску. Мерапрыемства пачалося з арышту казла, якога прывезлі ўдзельнікі, — на жывёліне была шыльдачка "Лукашэнка". Дэманстранты пайшлі да Акадэміі навук, а потым збочылі на Сурганава. Хутка калёна ўзрасла да 30 тыс. чалавек. Пасыль кароткага мітынгу на плошчы Бангалор людзі скіраваліся ў цэнтар. Цвіком праграмы стала разгортаўшыся вялізарныя (па 25 м) бел-чырвона-белага сцягі.

і сцягі Эўразіі, якія пранеслы праз уесь горад. Толькі патройны кардон на мосьце цераз Свіслач спыніў дэманстрантаў. Сутыкі былі настолькі жорсткія, што людзі скакалі ў воду, ратуючыся ад зыбіцця. Затрыманыя калі 80 чалавек. Арыштаваныя адзін з арганізатораў акцыі, Мікола Статкевіч.

Весь сведчаны Марыны Абрагімовіч, адной з затрыманых пасыля Маршу, запісаны Праваабарончым цэнтрам "Вясна": "Я была шакаваная яшчэ пры выхадзе з будынку РАУС, калі мужчын, якія паслухмяна ішлі, склаўшы руки за галавой, началі біць і кідаць аб съцені калідору. У аўтобус мы (жанчыны) заходзілі апошнімі. Пра тое, што рабілася з кожным, можна было толькі здагадацца па стогнах і ўскрыках. Да моманту, калі мы ўйшлі ў аўтобус, за заднім сядзеньнем ляжала месіва зь цела, якое працягвалі зьбіваць дубінкамі і ногамі.

Калі зачыніліся дзвіверы і аўтобус паехаў, мне загадалі залезці на груду ляжачых мужчынаў, прычым іхнае зыбіццё працягвалася. Я не хацела наступаць на людзей, але пасля некалькіх пагроз, міне штурхнулі ў спіну, і я ўпала на ляжачых. Тое самае зрабілі і з маёй сібровкай. Нам загадалі сціплаць. У міне быў шок, і я не могла успомніць ніводнай песні, хаты ведала, што трэба петь, каб яны спынілі зьбіванне. Адзін з амонаўцаў сцілянгнуў з міне акуляры і сказаў, што зламае, калі я ня буду петь. У гэты момент пачала сціплаць сібровка, і я ўйшла з шоку і пачала падпяваць. Пасыль "В траве сидел кузнец" і "Пусты бегут неуклюже", яны запатрабавалі "Сонечный круг", і каб пепі ўсе...

Затым адзін з амонаўцаў стаў запіхваць камусыці ў рот дубінку, другі

17 кастрычніка 1999 г.

заклікаў запіхнуць яе да самых гляндаў, каб таго званітавала. Яшчэ кагосьці душылі дубінкай за горла. Усім збівасяці, што яны дэбілы, быдла і статак барана, і змусілі бляяць, як бараны. Пасыль гэтага... аўтобус спыніўся, і нам дазволілі зьлезці з распластаных мужчын і сесці на сядзені. Мужчыны сталі даставаць тых, хто ляжаў зынizu, і адкачаўці іх. Мужчынам загадалі сесці на карачкі і апусціць галовы, хто не зрабіў гэтага дастаткова нізка, таго бліз галаве. У аўтобус зайшоў, мусіць, начальнік амонаўцаў, і мы плаехалі далей. Пры начальніку дазволілі нават устанаць і аддыхацца чалавеку, які сцівярджаў, што ў яго эпілепсія.

Перад тым як высадзіць усіх калія прымініка-размеркавальника, кожнаму загадалі ўстанаць, разьміць ногі і руки. Выпускаючы нас з аўтобуса, амонаўец павісаў на парэнчах, а на гамі з усіх сілі выбіваў мужчын наўпраст, на асфальт так, што тва пралятаў некалькі метраў. Мнё дали магчымасць самой выйсці, толькі пагрозылі ляянуці па съцені і адзвалі кабылай. Але гэта быў самыя страшныя імгненыні ў чаканыні такога ж удара".

24 лістапада

У моцны мароз (мінус 18) у Менску ладзіца "Ланцуг свабоды". 2 тыс. чалавек са съвечкамі прыйшлі на праспект Скарэйны і стапі ў жывы ланцуг ад станцыі метро "Плошча Якуба Коласа" да Акадэміі навук, тримаючы ў руках запаленія съвечкі — у знак смутику на югодкі рэфэрэндуму.

Аналягічныя акцыі, толькі менш людныя, сабраліся ў Горадні й Берасці.

8 сінёжня

У знак пратэсту супраць падпісаньня дамовы пра стварэнне саюзной дзяржавы паміж Беларусью і Расеяй даэзант катэдры паталягічнай фізіялогіі Гарадзенскага мэдінстытуту, кандыдат мэдыцынскіх навук Сяргей Мальчык падаў на адстаку з пасады выкладчыка. Сваё рашэнне С. Мальчык абрэгунтаў так: "8 сінёжня А. Лукашэнка з'яздзіўся ў дзяржава злачынства — зънішчыў незалежнасць Беларусі. У тым, што адбылося, ёсьць доля віні кожнага з нас. Але найбольшая віна за існаванье гэтага рэжыму кладзеца на краінкую прадпрыемствай і ўстаноўваў, у тым ліку і на наш інстытут".

2000

Студзень

У Крычаве на пікт выйшаў цоцька Флэш (ягоны гаспадар — краінкі тутэйшай суполкі БНФ). На сабачку вісей плякцік "Даже мне, собаке, ясно, что в союзе жить опасно".

14 лютага

Дзясяткі маладых людзей выйшли ў Берасці раздадзваць бел-чырвона-белыя сардэчкі і віншаваны-валянцінкі. У ноц на 14 лютага ў магілёўскім парку імя Горкага з'явіўся вялікі (2x3 м) транспарант са словамі "Я люблю Беларусь!". Увечары каля 30 маладых чалавек з бел-чырвона-белымі сэрцамі на грудзях раздадзілі людзям віншаваныні. У Бабруйску маладыя людзі з дэмакратычных партый з бел-чырвона-белымі сцягамі і сымбаліямі селі на плошчы Перамогі ў форме сэрца і сціпвали песні.

Такія ж акцыі адбыліся ў іншых гарадах.

15 сакавіка

У Менску адбыўся "Марш свабоды-2", у якім бралі ўдзел пад 30 тыс. чалавек. Пэрформанс наладзілі анархісты з газеты "Навінкі". Падчас акцыі з'явіўся чалавек у лыжным касцюме, вельмі падобны да прэзыдэнта, што бег па асфальце на лыжах. Прысунуты ў белых халатах "павязалі" яго.

25 сакавіка

Гвалт у Менску на Дзень Волі. Гарыканкам у апошні момант адміністратар дазволілі сціпаваньне. З раніцы ў горадзе дзяжурылі бронетраспартэры з кулемётамі (пяць на пл. Незалежнасці, два на пл. Перамогі, два на пл. Якуба Коласа, два на Акадэміі навук). Праспект Скарэйны быў ачэплены спэцызарамі, велізарныя сілы хаваліся ў дварах. У 11.45 сядзіба БНФ пачаліся затрыманыні ў ваколіцах плошчы Якуба Коласа. Хапалі тых, хто нёс сцягі, транспаранты ці здымы падзеі. Затрыманыя журналісты "Нашай Ніве", "Нашай Свабоды", "БДГ", Радыё Свабода, Associated Press, France Presse, ОРТ, НТВ, ТВЦ. У журналистаў разьбівалі камэрсы, дыктафоны, акуляры. Затрыманыя 420 чалавек. Іх утрымлівалі ў вайсковых частццах на Грушоўскай і ў вайсковым ангары на Маякоўскага.

У Воранаўе адбыўся пікт пад бел-чырвона-белымі сцягамі. У пікетоўшчыкай быў 6-метровы транспарант "Жыве Беларусь!". У Мастах на сціпаваньне Дня Волі сабраліся

на акцыю пудзіла ў хакейным шлеме са шчоткай замік вусоў. Міліцыя распазнала ў пудзіле Аляксандра Лукашэнку.

Чэрвень

Страйк у Дрыбінскім раёне: старшыня калгасу "Дрыбінскі" Мікалай Юркоў баставаў разам з сялянамі. "У мяне і людзей німа іншага выйсця. Я не могу атрымаль гроши за малако, што калгас прадаў дзяржаве. А значыць, не могу атрымаль вяскойцам іх заробкі. А гэта 20 млн. новых рублёў. Людзі на магчымы падзеі пададзіліся пікетамі на падыходах да прадпрыемстваў. Значыць, улады павінны адказаць і за тое, што не выконваюць сваіх абавязкаў. Наш пападяджальны страйк — гэта пратэст супраць цяперашняга становішча, калі мы, нават ведаючы што і як рабіцца, нічога зрабіць ня можам, нам з'яўляюць руки шматлікі загады і інструкцыі". Страйк трывалаў гадзіну, даяркі вылілі бітон малака на дарогу і разышлі працаўца.

29 ліпеня

У Менску адбыўся ўсебеларускі Зыезд за Незалежнасць (1350 дэлегатаў), які прыняў Акт Незалежнасці Беларусі, што абавязаў незалежнасць і дзяржаву суверэнітэт неад'емнай каштоўнасцю народу:

"Мы, дэлегаты Усебеларускага Зыезду,

СВЯДЧЫМ

Богам і гісторыям дадзеная наша народу права мець свою незалежную дзяржаву з яе адвечнымі сымбаліямі — бел-чырвона-белымі сцягамі і гербам "Пагоня";

АБВЯШАЕМ

незалежнасць і дзяржаву суверэнітэт неад'емнай каштоўнасцю народу;

Краіна плэераў

ЭС

Нехта з беларускіх паэтаў, здацца, Дранько-Майск, быў уражаны падзеяткамі, якія самазабыццёва разъязджалі на скейтах, слухаючыя плэеры. З таго ўражання нарадзіўся футурыстычны верш пра часы, калі людзі хадзіцьмуць па вуліцах, уздзеўшы на вочы нейкія відоакуляры, абы не глядзець на гэты сьвет. Апошніе на сέньне яшчэ не атрымала шырокага распаўсюджання, плэеры ж цяперака можна сустрэць скрозь. Іншым разам цяжка адкаснушаць ад здання, што палова вакольнага люду ходзіць у слухаўках. Хтосы і таякі акаличнасці ўбачыць съведчаныне дабрабыту беларускіх грамадзінаў. Але гэткі пагляд будзе аблюдным — прапросту рынак Беларусі завалены танай радыётэхнікай. Вушнікі, за маўлем выняткам, ёсьць съведчаннем жудаснай адзіноты, ад якой пакутуюць многія месцы.

Надзея на сяньне — сапраўдны ўцёкі ад існых у краіне проблемаў, дадатковая гарантывіць, што ніхто не накіне на вушы здрадніка локільны падзорных адценняў. Моцы змагацца за

зъмеччу съцвіці, які стае ня ў кожнаса, таму бальшыні аўтара съвядомую адзіноту. Нават ста гадоў адзіноты, сканцэнтраванай у пэрыядзе кіравання Лукашэнкі. Гэта, калі хочаце, акт нутраное эміграцыі з РБ у краіну Земфіры, воласць Алсу ці ў лепшым выпадку на прасыці NRM, "Новага Неба" ды ў затуманені землі KRIWI. І тут на дужа зразумела, што пазначае гэткая эміграцыя: пасіўнае стаўленне да рэчаіснасці з-за немажлівасці, нават няподуманы супраціву альбо съвядомыя яе байкот. Ёсьць беларусы, якія хвараўші рэагуюць на многія практыкі ў краіне, але маўчаць, бо не ўсталявалася быццё відносіні.

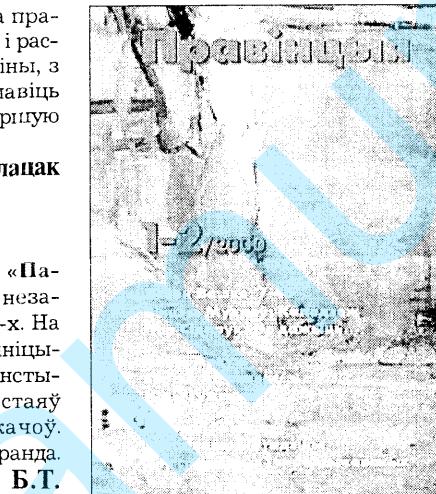
Хтосы і таякі акаличнасці ўбачыць съведчаныне дабрабыту беларускіх грамадзінаў. Але гэткі пагляд будзе аблюдным — прапросту рынак Беларусі завалены танай радыётэхнікай. Вушнікі, за маўлем выняткам, ёсьць съведчаннем жудаснай адзіноты, ад якой пакутуюць многія месцы.

Надзея на сяньне — сапраўдны ўцёкі ад існых у краіне проблемаў, дадатковая гарантывіць, што ніхто не накіне на вушы здрадніка локільны падзорных адценняў. Моцы змагацца за

навіны за тыдзень

Пленэр Драздовіча

Сёлетні пленэр Язэпа Драздовіча адбыўся ўзімку. Калі 20 мастакоў зь Менску, Полацку, Віцебску, Дрысі, Глыбокага, у тым ліку Аляксей Марачкін, Віктар Маркавец, Алеся Родзін, Уладзімер Сулкоўскі, Алеся Цыркуноў, жылі на турбазе ў Падсвілі, што на Глыбоччыне, маливалі тамтэйшыя краявіды. 17 сакавіка ў Полацку адбылася выніковая выставка. Яе адкрыццё ператварылася ў сапраўдны фэстываль. Сваю дужасць дэманстравалі вялікія палапака рыцарскага клубу "Жалезні вонкі". Потым была музычная частка — сялявілі Лера Сом, Ален, Антон Марговіч — бард з Глыбоччыны, які выканаў песні на слова глыбочкага ж паэта Алея Жыгуноў. Натрыкнены выступу Андрэй Мельнікав. Гэты дынаізм съпеву падгітару пасыпаваў браць узел у мэртвіцтвах ува ўсіх кутках Беларусі. Завершыўся імправізаваны фэстываль перформансам на беразе Дзвіны: мастак Алеся Родзін са сваім асистэнтам Мітрычам басанож

“Паходня”

15-годзіндзь адзначаў клуб «Паходня» — першая ў Горадні незалежная суполка моладзі ў 80-х. На чале «Паходні», утворанай з ініцыятывы маладых наўкуоўцаў "Інстытуту біяхіміі Акадэміі наукаў, стаяў вядомы гісторык Міхась Ткачоў. Насяля яго зъмяніў Мікола Таранда.

Б.Т.

Часопіс “Правінцыя”

23 сакавіка ў Полацкім музее кнігадрукавання а 16-й адбудзеніца ўтвараўванні прэміі «Глініны Вялес» — гарадзенская працаіка і журналіста Сяргея Астраўца (за книгу «Цэнзарскія нажніцы»)

— і «Важкая цагліна» — пісьменніка і выдаўца Адама Глебуса. На імпрэзе будзе наладжана прэзентацыя часопісу «Правінцыя», які ў сакавіку пабачыў съвет у Беластоку. Новы пэрыёд прадставіць рэдактар Аляксандар Максімюк.

рэпліка на рэпліку

“Хто как хаціт, тот так і гаварыт!”

Слушна кажуць: дзе дзве спрачакі, траці ўсунься. Але мне ўсё ж карціць усунуцца паміж Юр'ем Сыркіком і Алегам Трусым у іхнай спрэчкі пра ўжываньне мовы ў грамадzkих месцах. Паважаныя апантынты паскакалі на касцёх асобными людзей, а сутнасці не краунлі.

Проблема ж палягае ў тым, што кожны, хто імкнецца беларусіфікаціа прастору, суткаеца зь непатрэбнай для сябе ўвагаю.

Адайн чалавек штодня гамоніці у транспарце й краме па-беларуску, звязацца на сябе ўвагу, начасцей навязылівую (неістотна, станоўчую ці адмоўную), караці, працуе громадаводам для знэрваваных суайчыннікаў. І кожнага разу невядома: ці ён асвоіць асяродак, ці створыць для сябе кіслотную зону, набудзе пысахлягчына проблемы, якія зьбяруцца ўтвораць стрэс.

Другі чалавек лічыць за лепшое зьмімікаўца, схамэлеоніца. Або так: дзе іншыя людзі, там будзе сабой, а дзе снабы й жлабы — набудзе ахоўную афарбоўку. Для цырульніц, прадаўшыц і кельнэрак лепш ужываць простиа расейскія выразы, ні ў што не заглыбліячыся: дай, прынясі, прабі.

Я хачу сказаць, што кожны мае права ваяваць або хавацца, партызаніць у горадзе й рабіцца сабою ў выратавальных выспах рэдакцыяў, выдавецтваў, НДА. Мы звыклыя да партызанкі й падполья, гэта такі спосаб быцця.

Я раней думала: вось я прашу піражкі па-расейску, але лідэры нацый, тытаны духу заўжды гавораць па-беларуску і бароніцы за мяне маю мову. Але аднойчы ў чарзе пачула, як адзін запеклы нацыяналіст, палітлідэр чыгірыкае па-расейску. І зразумела: толькі я вырашаю, толькі я ратую, і за мяне майго ніхто ня зробіць. Але калі я саслабею і захахчу спакойнай жыткі, ніхто ня мае права мяне асуджаць. Гэта мая асабістая здрада ў мой асабісты сыход. І прашу на рушиць майго права на бязылівасць і тхароўства, на гнуткую хрыбціну і плаваньне па зямлі.

Так што, калі нейкі зубр ці мэтар прамовіць пры мне па-расейску, я не асуджу яго нават у духу.

Р.С. Дарэчы, быў такі пээта — Юрась Сыркі, і ягонае імя нагадвае зусім ня Сырк і ня сівіран, але сівірэль, і съпевы птушыны.

Святланы Курс

ці актыўным чынам не далучаеца, хоць і разуме, што які дуты растуць ногі большасці жыццёвых няўядліцаў. Яны ня пэўныя, што апазыцыя здатная адчуваць і дзейнасць візваліць ад адзіноты. Вось і апранаюць вушнікі, прычым не заўсёды реальныя, а часыякім хутчэй сым-

балічныя. Дык усё ж такі съвядомы байкот? Байкот маўклівых адзінотнікаў, скільных да станоўчага ўспрымання насыпельных пераменаў у грамадзтве і дзяржаве, якай ўсё яшчэ працягвае звацца беларускай. Яны чакаюць пераможцаў адзіноты.

Сяргей Балахонаў

Генадзю Кісялёву — 70

Сейбіту вечнага

Нават ня кожнаму й прысьніца, Хай родзіць таленты між нас, Каб і Чачот і Вераніцын Пазвалі дружна на Парнас.

Там люду рознага нямала Таўпеца навакол багоў — Яго ж Скaryна і Купала Прывешаць шчыра за свайго.

Ён Каараткевічам аблашчан, Яму на светлы ўспамін Наш Летапісц — сам Улашчык Склá запаветны пэркгамін.

І не адзін сучаснік клёвы — Вячыстай сцежкаю хадок — Габлюе мысль пад Кісялёва, Майстроў смакуючы радок.

З дзівосных кнігай — думкі роем, Зарок і мёртвым і жывым:

На хлопам беларус — героем Гасцінцам крочыць векавым.

Хаця ня скрэзь геройствам спрычен, Калі па шчырасці казаць, Сей-той за поліку ў карыце Чужацкі біч жадён лізаць.

Ад сораму нясьцерпнай рана Смыліц і рана, і ўначы — Даўкуль жа будзеш, край забраны, Ярмо на карку валачы?

Суродзіч мой, да блазнай гонкі, Сумленню атлусыць ня дай: Гартай пякучыя старонкі — Думу пра беларус чытай!

І даларапам не знаровіц Прагнёнаі волі божы дар Жыве нам думаньнік-змагар, Упарты Генус-Каліновец!

Аляксей Каўка

НОВЫЯ КНІГІ, ДАСЛАНЫЯ Ў РЭДАКЦЫЮ

Т.Шамякіна. **Мітаглія Беларусі (Нарысы).** — Менск: Мастацкая літаратура, 2000. — 400 с. — Наклад 1024 ас. ISBN 985-02-0419-2

Беларуская мітаглія паказана як съвеглядная сыштвама ў канцксьце ўсясьветнае. Прасочваеца яе сувязь з дзяржавным мастацтвам і дойлідзтвам, разглядаеца роля мітагліі ў розных сферах жыцця. Аўтарка вылучае на Зямлі пісьмі цывілізацый: заходнюю, праваслаўную, ісламскую, індускую й далёкаўсходнюю, прыносячыя беларусу да праваслаўнае.

Т.Шамякіна разглядае беларускага руху, апрануты ў рызык, з гнілімі зубамі, нячсаныя, пакамечаныя, у стапаных чарвіках; яны ходзяць усюды са сваімі складкай — канака з салам і морсам з варэніня ў пляшачцы, сядоць і перакусваюць. Яны, убогія, падпсавалі рэпутацыю нашай культуры. Памыцы бы іх і вылечыць — і звонку і знутры.

Я не кажу, што іншыя людзі павінныя браць маю тактыку — раўняцца на каго на трэба, і ў гэтым таксама свабода. Як казаў сп.Джойс: "Мне кажуць, каб я памэр за Ірландыю. А я пытаюся: "Калі ж Ірландыя памрэ за мяне?"

Я не кажу, што іншыя людзі павінныя браць маю тактыку — раўняцца на каго на трэба, і ў гэтым таксама свабода. Як казаў сп.Джойс: "Мне кажуць, каб я памэр за Ірландыю. А я пытаюся: "Калі ж Ірландыя памрэ за мяне?"

М.Касцяліяровіч (1900-1937) — выдатны краязнавец; у кнізе груントонай разглядзальніця ягонае жыццё, аналізуецца працы, падаючыя асноўныя падзеі жыцця, съпіл публікаций пра краязнану. Кнігу выдадзіў віцебскі краязнанычны фонд імя А.Сапунова.

І.Івашка. **Чары вячыстага краю:** Вершы. — Менск: Беларускі кнігазбор, 2001. — 108 с., іл.

У новай кнізе А.Марціновіча — нарысы пра славутых беларусаў ад мастака Валенія Ваньковіча да адкрывальніка Сібіры.

О.Пронко. **Сем'я Машэровых:** Біографическая повесть. — Горадня: Горадзенская друкарня, 2000. — 292 с.

— Наклад 3000 ас. ISBN 985-6339-16-2

Кнігу пра сям'ю Пятра Машэрава можна набыць у менскай "Кнігарні пісьменніка" за 725 р.

В.Станішэўскі. **Радавод сям'і Улашчыкаў:** Гістарычныя нарысы. — Менск: Польма, 2001. — 544 с., іл.

— Наклад 3000 ас. ISBN 985-07-0372-5

А.Марціновіч. **Элегіі забытых дарог:** Гістарычныя нарысы, эс. — Менск: Польма, 2001. — 544 с., іл.

— Наклад 3000 ас. ISBN 985-07-0372-5

У новай кнізе А.Марціновіча — нарысы пра славутых беларусаў ад мастака Валенія Ваньковіча да адкрывальніка Сібіры.

